

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง ศึกษาการพัฒนานักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) สาขาการตลาด วิทยาลัย เทคโนโลยีสยาม (สยามเทค) เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยได้รวบรวมทฤษฎี เอกสาร แนวคิด ของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาสาระที่สำคัญต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการพัฒนานักศึกษา
2. การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
3. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
4. การบริหารจัดการอาชีวศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
5. ประชาคมอาเซียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีการพัฒนานักศึกษา

ทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษา ของชิกเกอร์ริง และไรเซอร์ (Arthur W. Chickering & Reiser 1993 อ้างถึงใน กมลชนก กำเนิดนค, 2551, หน้า 13-18) การพัฒนานิสิตนักศึกษา ตามแนวคิดของชิกเกอร์ริง และไรเซอร์ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาความสามารถ (Developing Competence) ในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาจะพัฒนาความสามารถ 3 ด้าน คือ ความสามารถด้านสติปัญญา ความสามารถทางร่างกาย และความสามารถในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือด้านสังคม นิสิตนักศึกษา จะมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถมากขึ้น เพื่อพวกเขาได้เรียนรู้ที่จะไว้วางใจในความสามารถของตนยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น และบูรณาการทักษะต่างๆ ของเขาให้กลายเป็นความมั่นใจในตนเอง

2. การจัดการด้านอารมณ์ (Managing Emotions) นิสิตนักศึกษาหลายคนต้องประสบกับอารมณ์ในด้านไม่ดีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความโกรธ ความกลัว ความเจ็บปวด ความคิดถึง ความเบื่อหน่าย หรือความเครียด ผลจากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวล ความโกรธ ความรู้สึก

หตุ้ ความต้องการ ความรู้สึกผิด และความอายนั้น เมื่อมีมากเกินไป จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการศึกษาดังนั้น จึงต้องมีการจัดการด้านอารมณ์ที่ดี งานสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านนี้ ไม่ได้เป็นการกำจัดอารมณ์ต่างๆ เหล่านี้ แต่จะต้องตระหนักและรับรู้ถึงอารมณ์ เหล่านี้ว่าเป็นสัญญาณบอกสิ่งต่างๆ

3. การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน (Moving Through Autonomy Toward Interdependence) สิ่งสำคัญที่นิสิตนักศึกษาจะต้องพัฒนาในที่นี้ก็คือ การเรียนรู้ที่จะพอใจในตนเอง มีความรับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายที่ตนได้เลือกไว้ไม่ถูกชักนำโดยความคิดเห็นของคนอื่น การพัฒนาในด้านนี้จะต้องนำไปสู่ความเป็นอิสระทั้งทางอารมณ์และในด้านความต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก และนำไปสู่การยอมรับการพึ่งพาอาศัยกันในขั้นต่อมา

4. การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ (Developing Mature Interpersonal Relationships) รวมถึง การยอมรับและชื่นชมความแตกต่างระหว่างบุคคล และความสามารถในการใกล้ชิดผูกพันกับผู้อื่น การยอมรับความแตกต่าง นอกจากจะหมายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้ว ยังหมายความรวมถึงในบริบทที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมด้วย การตระหนักถึงความแตกต่าง การมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง ความเปิดเผย ความอยากรู้อยากเห็น และการเป็นปรัวิสัย (objective) ไม่ยึดติดกับความเห็นของตน

5. การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน (Establishing Identity) การสร้างเอกลักษณ์นั้น ขึ้นอยู่กับการพัฒนาด้านอื่นๆ ที่กล่าวมาก่อนแล้ว คือ ความสามารถ การจัดการกับอารมณ์ การเป็นตัวของตัวเอง และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี การพัฒนาเอกลักษณ์นั้นเป็นกระบวนการค้นหาว่า ประสบการณ์ชนิดใด ระดับใด และการทำประสบการณ์นั้นๆ บ่อยเท่าไร ที่จะทำให้เราพึงพอใจ รู้สึกปลอดภัย และมั่นใจในตนเอง

6. การพัฒนาเป้าหมาย (Developing Purpose) เป็นการเพิ่มความสามารถในการเป็นคนที่มีความตั้งใจแน่วแน่ ความสามารถในการประเมินความสนใจและทางเลือกต่างๆ โดยจะต้องมีการวางแผนสำหรับการกระทำ และมีการกำหนดสิ่งที่ควรจะทำก่อนใน 3 ด้าน คือ แผนและแรงบันดาลใจเกี่ยวกับอาชีพ ความสนใจส่วนตัว และความผูกพันกับบุคคลอื่นและครอบครัว นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงเป้าหมายที่แตกต่างกันของตนให้อยู่ภายใต้เป้าหมายหลักที่ใหญ่กว่าและมีความหมายมากกว่า และการมีความตั้งใจในการทำสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

7. การพัฒนาความมีคุณธรรม (Developing Integrity) การพัฒนาความมีคุณธรรมนั้น ใกล้เคียงกับการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน และการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาความมีคุณธรรม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่มีลำดับซ้อนกันอยู่ คือ

7.1 ค่านิยมในด้านเกี่ยวกับมนุษย์จะเปลี่ยนจากการทำตามความเชื่อต่างๆ โดยอัตโนมัติไปสู่การรักษาความสมดุลระหว่างความสนใจของตนเองกับความสนใจของเพื่อนมนุษย์คนอื่นๆ

7.2 ค่านิยมเกี่ยวกับบุคคล เป็นการยอมรับค่านิยมและความเชื่อต่างๆ อย่างมีสติในขณะเดียวกันก็เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

7.3 การพัฒนาความเหมาะสม หมายถึง การประสานระหว่างค่านิยมส่วนตัวกับพฤติกรรมที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคม

ทฤษฎีพัฒนาการของ อิริคสัน (Erikson อ้างถึงใน สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2547, หน้า 46-49) อิริคสัน ค.ศ.1902 เป็นนักจิตวิเคราะห์ที่มีชื่อของอเมริกา และจัดอยู่ในกลุ่มฟรอยด์รุ่นใหม่ เกิดที่เมืองแฟรงเฟิร์ต ประเทศเยอรมัน ต่อมาได้ย้ายไปอยู่ประเทศอเมริกาในปี ค.ศ. 1933 และเป็นผู้วิเคราะห์เกี่ยวกับเด็กเป็นคนแรกในนครบอสตัน เห็นว่าการจะทำความเข้าใจพฤติกรรมเด็กจะต้องศึกษาจากการอบรมเลี้ยงดู สภาพสังคม และความเป็นอยู่ของเด็ก ปัญหาที่นำมาวิเคราะห์นั้นจะอธิบายเชื่อมโยงระหว่างจิตวิทยากับสังคมวิทยาในรูปแบบของมนุษยวิทยา ซึ่งมีแนวความคิดว่ามนุษย์ต้องพึ่งสังคมและสังคมก็ต้องพึ่งมนุษย์ มนุษย์มีวิวัฒนาการที่สลับซับซ้อนและผ่านขั้นตอนต่างๆของธรรมชาติหลายขั้นตอน

พัฒนาการทางบุคลิกภาพ 8 ขั้นตอนของอิริคสัน

(1) ความไว้วางใจกับความไม่ไว้วางใจ (Trust VS. Mistrust) (ในช่วง 0 - 1 ปี) ถ้าเด็กได้รับความรักใคร่ที่เหมาะสม ทำให้เขารู้สึกว่าโลกนี้ปลอดภัย น่าอยู่และไว้วางใจได้ แต่ถ้าตรงกับข้ามเด็กก็จะรู้สึกว่โลกนี้เต็มไปด้วยอันตรายไม่มีความปลอดภัย มีแต่ความหวาดระแวง

(2) ความเป็นตัวของตัวเองกับความคลางแคลงใจ (Autonomy VS. Doubt) (ในช่วง 2 - 3 ปี) เด็กในวัยนี้จะเริ่มพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง รู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและอยากเอาชนะสิ่งแวดล้อมหรืออำนาจที่มีอยู่ พ่อแม่จึงควรระวังในเรื่องความสมดุลในการเลี้ยงดู ควรให้โอกาสและกำลังใจต่อเด็ก เด็กจะพัฒนาความเป็นตัวเอง มีความมั่นใจ รู้จักอิสระที่จะควบคุมตนเอง แต่ถ้าพ่อแม่ไม่ให้โอกาสหรือทำแทนเด็กทุกอย่าง เด็กจะเกิดความคลางแคลงใจในความสามารถของตนเอง

(3) ความริเริ่มกับความรู้สึกผิด (Initiative VS. Guilt) (ในช่วง 4 - 5 ปี) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมตลอดถึงการใช้ภาษาจะช่วยให้เด็กเกิดแรงคิดในการวางแผนและการริเริ่มทำกิจกรรมต่างๆ ก็จะเป็นการส่งเสริมทำให้เขารู้สึกต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไปเด็กก็จะมีความคิดริเริ่ม แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้ใหญ่คอยเข้มงวด ไม่เปิดโอกาสให้เด็ก ดำเนินอยู่ตลอดเวลา เขาก็จะ

รู้สึกผิดเมื่อคิดจะทำสิ่งใดๆ นอกจากนี้เขาก็จะเริ่มเรียนรู้บทบาททางเพศมาตรฐานทางศีลธรรมและการควบคุมอารมณ์

(4) ความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกต่ำต้อย (Industry VS. Inferiority) (ในช่วง 6 – 12 ปี) เด็กในวัยนี้จะเริ่มเข้าเรียนและต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น มีพัฒนาการทางด้านความขยันขันแข็ง โดยพยายามคิดทำ คิดผลิตสิ่งต่างๆ ให้เหมือนผู้ใหญ่ด้วยการทุ่มเททั้งกำลังกายและกำลังใจ ถ้าเขาได้รับคำชมเชยก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดกำลังใจ มีความมานะพยายามมากขึ้น แต่ถ้าตรงกันข้ามเด็กไม่ได้รับความสนใจหรือผู้ใหญ่แสดงออกมาให้เขาเห็นว่าเป็นการกระทำที่น่ารำคาญเขาก็จะรู้สึกต่ำต้อย

(5) ความเป็นเอกลักษณ์กับความสับสนในบทบาท (Identity VS. Role Confusion) (ในช่วง 12 – 17 ปี) เป็นช่วงที่เด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น และเริ่มพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเองว่าตนคือใคร ถ้าเขาค้นหาตนเองได้ เขาจะแสดงบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสม แต่ถ้าตรงกันข้ามเขาค้นหาเอกลักษณ์ของตนไม่พบเขาจะเกิดความสับสนและแสดงบทบาทที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับตนเอง

(6) ความผูกพันกับการแยกตัว (Intimacy VS. Isolation) (ในช่วง 18- 34 ปี) เป็นขั้นของการพัฒนาทางด้านความรัก ความผูกพัน เมื่อบุคคลสามารถค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองได้แล้ว ก็เกิดความรู้สึกต้องการมีเพื่อนสนิทที่รู้จัก สามารถปรับทุกข์ซึ่งกันและกันได้ ตลอดถึงแสดงความคิดเห็น และเสียสละให้แก่กัน แต่ถ้าพัฒนาการในช่วงนี้ล้มเหลวไม่สามารถสร้างความรู้สึกเช่นนี้ได้ เขาก็จะขาดเพื่อนสนิท หรือเกิดความรู้สึกต้องการจะชิงดีชิงเด่น ชอบทะเลาะกับผู้อื่น รู้สึกว่าเหวเหมือนถูกทอดทิ้ง ซึ่งจะนำไปสู่การแยกตัวเอง และดำเนินชีวิตอย่างโดดเดี่ยว

(7) การทำประโยชน์ให้สังคมกับการคิดถึงแต่ตนเอง (Generativity VS. Self-Absorption) (ในช่วง 35 – 60 ปี) เป็นช่วงของวัยกลางคน ซึ่งมีความพร้อมที่จะสร้างประโยชน์ให้สังคมได้เต็มที่ ถ้าพัฒนาการแต่ละขั้นตอนที่ผ่านมามีความดี มีการดูแลรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อบุตรหลานให้มีความสุข มีการอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้เป็นคนดีต่อไปในอนาคต แต่ถ้าตรงกันข้ามก็จะไม่ประสบความสำเร็จ เขาจะเกิดความรู้สึกท้อถอย เบื่อหน่ายชีวิต คิดถึงแต่ตนเองไม่รับผิดชอบต่อสังคม

(8) บูรณาการกับความสิ้นหวัง (Integrity VS. Despair) (ในช่วง 60 ปีขึ้นไป) เป็นช่วงของวัยชราซึ่งเป็นวัยสุดท้าย ถ้าบุคคลผ่านขั้นตอนต่างๆ มาด้วยดี ก็จะมองอดีตด้วยความดีใจ มีความสำเร็จ มีปรัชญาชีวิตตนเอง ภูมิใจในการถ่ายทอดประสบการณ์ต่างให้แก่ลูกหลาน แต่ถ้าตรงกันข้ามกับชีวิตมีแต่ความล้มเหลว ก็จะเกิดความรู้สึกสิ้นหวังในชีวิต เสียเวลาที่ผ่านมาไม่

พอกับชีวิตในอดีตไม่ยอมรับสภาพตนเอง เกิดความคับข้องใจต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
ขาดความสงบสุขในชีวิต

สรุป ทฤษฎีของอิริคสัน เป็นทฤษฎีที่อธิบายพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่วัยทารกจนถึง
วัยชรา อิริคสันเชื่อว่า วัยแรกของชีวิตเป็นวัยที่เป็นรากฐานเบื้องต้น และวัยต่อๆ มาที่สร้างจาก
รากฐานนี้ ถ้าหากในวัยทารกเด็กได้รับการดูแลอย่างดีและอบอุ่น ก็จะช่วยให้เด็กมีความเชื่อถือใน
ผู้อื่นที่อยู่รอบๆ ตั้งแต่บิดามารดา บุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเขา จะช่วยให้เด็กช่วยตนเอง มีความตั้งใจ
ที่จะทำอะไรเอง และเมื่อเขาเติบโตขึ้นก็จะเป็นผู้ที่รู้สึกรู้สีกว่าตนเองมีสมรรถภาพที่จะทำอะไรได้
นอกจากนี้จะมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น สามารถที่จะยอมรับสิ่งที่ดีและไม่ดีของตนเองได้
และผู้อื่นสามารถที่จะสนิทสนมกับผู้อื่น ทั้งเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามโดยสนิทใจ โดยไม่มีความ
อิจฉาว่าเพื่อนจะดีกว่าตน เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้เสียสละไม่เห็นแก่ตัวดูแลผู้ที่อ่อนเยาว์กว่า เช่น
ลูกหลาน หรือคนรุ่นหลังต่อไป และเมื่ออยู่ในวัยชราก็มีความสุข เพราะว่าได้ทำประโยชน์และ
หน้าที่มาอย่างเต็มที่แล้ว อิริคสันถือว่าชีวิตของคนเรา แต่ละวัยจะมีปัญหา บางคนก็สามารถ
แก้ปัญหาด้วยตนเอง และดำเนินชีวิตไปตามขั้น แต่บางคนก็แก้ปัญหาเองไม่ได้ อาจจะต้องไปพบ
จิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาช่วยเพื่อแก้ปัญหา แต่บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเป็นเรื่องที่เปลี่ยนแปลง
อยู่เสมอ และทุกคนมีโอกาสที่จะแก้ไขบุคลิกภาพของตน และผู้ใหญ่ที่อยู่แวดล้อมก็มีส่วนที่จะช่วย
ส่งเสริมหรือแก้ไขบุคลิกภาพของผู้เยาว์ที่อยู่ในความดูแลให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข

การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

จุดเน้นการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการภายใต้
การบริหารงาน นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการการศึกษาเป็นหัวใจ
ของการพัฒนาและการแข่งขันของทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในยุคปัจจุบันการแข่งขันของ
ประเทศขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของคน มากกว่าจำนวนคนและทรัพยากรเช่นในอดีต ซึ่งใน
การขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศ เกี่ยวข้องกับบุคลากรและผู้เรียนจำนวนมาก ประกอบ
กับผลสรุปของการศึกษาไทยที่ผ่านมา คือ ใช้เวลาเรียนมาก เรียนรู้ได้น้อย มีความเครียด
และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาดำ ดังนั้น การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การบริหารงานของ นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ จึงเน้นย้ำให้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
ปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานให้เหมาะสม และต้องมีบทบาทในการสนับสนุนการขับเคลื่อน
นโยบายด้านอื่นด้วย รวมทั้งมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มากขึ้น

ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และขับเคลื่อนการทำงานอย่างจริงจัง สำหรับนโยบายที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและขับเคลื่อนการทำงาน มีดังนี้

1. เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้ศึกษา

1.1 การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ โดยให้มีการทบทวนเนื้อหาสาระในหลักสูตรที่เด็กและเยาวชนต้องเรียนเพื่อให้มีความรู้พื้นฐาน และการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก นอกจากนี้ ควรเน้นเรื่องพื้นฐานคณิตศาสตร์ เพื่อต่อยอดในการผลิตนักวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์และเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ และการใช้ภาษาไทย เพราะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การย่อความ ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญของเด็กไทย รวมทั้ง การสร้างจิตสำนึกและค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่เด็กและเยาวชน รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาด้านสุขภาพและภาวะโภชนาการให้เด็กอย่างเหมาะสมกับวัยด้วย

1.2 การผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับอุปสงค์ทั้งภายในประเทศและระดับสากล โดยการผลิตและพัฒนากำลังคนต้องเน้นในสาขาที่ขาดแคลนหรือมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เช่น บุคลากรด้านการแพทย์ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพยาบาล เป็นต้น ควรเน้นพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ความสามารถ ด้านภาษาอังกฤษ มีศักยภาพเพียงพอไปทำงานในต่างประเทศได้ และต้องมีการเตรียมคนไทยให้พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วย โดยครูอาจารย์จะต้องแนะนำแนวการศึกษาให้นักเรียนนักศึกษาสนใจเรียนในสาขาที่ขาดแคลนตั้งแต่ต้น เมื่อเปิดประชาคมอาเซียนทำให้มีงานรองรับและมีรายได้ดี ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีเน้นย้ำให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาด้านคอมพิวเตอร์และวิศวกรรมยานยนต์ให้เพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรมยานยนต์

1.3 การปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกประชาธิปไตย โดยให้ดำเนินการเรื่องการปฏิบัติธรรมของนักเรียนนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เน้นการปลูกฝังเรื่องความมีวินัย การแบ่งหน้าที่การทำงาน จิตอาสา การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความเสียสละ ความเสมอภาคหญิง - ชาย ตั้งแต่เล็กๆ นอกจากนี้ ให้ดำเนินการนำโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการครูพระสอนศีลธรรม และโครงการปฏิบัติธรรมสำหรับผู้บริหารมาดำเนินการต่อเนื่อง รวมทั้ง ควรนำเรื่องหน้าที่พลเมือง และศีลธรรมกลับมาบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอน

1.4 การพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยให้มุ่งเน้นครูสาขาที่ขาดแคลน โดยเฉพาะครูที่สอนไม่ตรงตามวุฒิ และครูบรรจุใหม่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรชาญชาวบ้าน และบุคลากรจากภาคส่วนต่างๆ ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาเป็นครูช่วยสอน โดยเร่งรัดแก้ปัญหาให้คนที่มีความรู้ในสาขาที่ขาดแคลนหรือชาวต่างชาติที่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครูมาช่วยสอนในโรงเรียนได้ เช่น ภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์

ต้องให้ความสำคัญกับการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการให้สิทธิพิเศษเรื่องความก้าวหน้าและเงินเดือนแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัย 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นกรณีพิเศษ และเน้นการจัดการเรียนการสอนสองภาษา (ภาษาไทยและภาษามลายู) เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถสื่อสารภาษาได้ถูกต้อง

4. การแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต

มุ่งเน้นให้ทุกสถานศึกษาต้องไม่มียาเสพติด เช่นเดียวกับโครงการ "โรงเรียนสีขาว" ในอดีตที่ผ่านมา โดยให้เพิ่มเติมการดำเนินงานในเรื่องความเข้มแข็ง การติดตามอย่างใกล้ชิด และต้องสอนให้เด็กมีภูมิคุ้มกัน มีความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด และมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และการได้รับโทษ เมื่อกระทำความผิด นอกจากนั้น ควรเร่งรัดให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนอื่นด้วย เช่น เด็กท้องก่อนวัยเรียน ต้องให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างถูกต้อง เด็กติดเกม ต้องสอนให้เด็กมีภูมิคุ้มกัน มีความรู้เกี่ยวกับการรับโทษ ปัญหาการทะเลาะวิวาทและใช้ความรุนแรง ของนักเรียนนักศึกษา ต้องเร่งแก้ปัญหาและสร้างภาพลักษณ์ที่ดี โดยเฉพาะระดับอาชีวศึกษา เป็นต้น

5. การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา (แท็บเล็ต)

ในการจัดหาแท็บเล็ตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต้องดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และโปร่งใส รวมทั้ง เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระเพื่อบรรจุในแท็บเล็ตให้มีความน่าสนใจ และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

6. การวิจัยและพัฒนา

การวิจัยให้มุ่งเน้นงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อภาคการผลิต หรือภาคอื่นๆ ได้จริง ซึ่งจะส่งผลให้ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น โดยแนวทางการดำเนินงานข้อแรก ให้สำรวจและนำงานวิจัยที่ทำไว้แล้วที่สามารถนำมาปรับใช้ประโยชน์ได้ มาปรับปรุง ต่อยอดเพื่อประยุกต์ใช้ประโยชน์จริง ข้อที่สอง ในการทำวิจัย ควรให้คนที่จะใช้ผลงานวิจัยเข้ามาร่วมทำการวิจัยหรือเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น ภาคธุรกิจ เพราะหากวิจัยแล้วภาคธุรกิจเห็นว่าได้ประโยชน์จริง ภาคธุรกิจย่อมให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัยมากขึ้นช่วยประหยัดงบประมาณเพื่อการวิจัยของภาครัฐลง ทั้งนี้ ในการวิจัย นอกจากการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์หรือสังคมศาสตร์ แท้ๆ ส่วนหนึ่งแล้ว ควรเน้นการวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์หรือประยุกต์ใช้ได้จริง

7. กองทุนตั้งตัวได้

การดำเนินงาน โครงการกองทุนตั้งตัวได้ มีความพร้อมพอสมควร และผู้ประกอบการหรือผู้เข้าร่วมโครงการก็มีความพร้อม สามารถดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวได้ โดยเฉพาะผู้ประกอบการใหม่ๆ ควรมีระบบช่วยสนับสนุน โดยให้ดำเนินการในส่วนที่ชำนาญ

สำหรับในส่วนที่ไม่ชำนาญ อาจจัดหาระบบหรือจ้างผู้อื่นดำเนินการให้ เช่น ผู้ประกอบการบางราย เก่งในด้านการผลิต อาจจัดหาระบบหรือผู้รับจ้างมาดำเนินการเรื่องการทำบัญชี การบริหารต่างๆ เป็นต้น

8. การผลักดันการปฏิรูปการเมืองเพื่อให้มีรัฐธรรมนูญของประชาชน

ให้บุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับ มีส่วนร่วมในการรณรงค์ ทำความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล

9. งบประมาณ

ให้เร่งรัดดำเนินการให้มีการเบิกจ่ายงบประมาณ โดยเฉพาะงบลงทุน ให้เริ่มดำเนินการ โครงการตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ เพื่อให้เงินลงไปช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของประเทศด้วย และการจัดซื้อจัดจ้างให้ดำเนินการตามระบบปกติ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม โปร่งใส หากไม่จำเป็น ไม่ควรใช้วิธีกรณีพิเศษ

10. การบริหารจัดการ

10.1 การบริหารให้ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะเรื่องความโปร่งใส ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงการซื้อขายตำแหน่ง เพราะการซื้อขายตำแหน่งจะทำให้มีการทุจริตคอร์รัปชันตามมา ส่งผลกระทบให้คนที่ทำงานอย่างเข้มแข็ง ตรงไปตรงมา ทำงานอย่างทุ่มเท หมดกำลังใจ

10.2 การดูแลเรื่องการล่วงละเมิดทางเพศในสถานศึกษาอย่างจริงจัง ถือเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะการล่วงละเมิดทางเพศในสถานศึกษา ระหว่างครูกับนักเรียน อาจารย์กับนักศึกษา รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาด้วย

10.3 การพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษา ให้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยจัดระบบรับส่งเด็กจากโรงเรียนขนาดเล็กด้อยคุณภาพ ไปเรียนยังโรงเรียนที่มีคุณภาพดีกว่า โดยผู้ปกครองไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ช่วยให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น และเป็นการประหยัดงบประมาณด้วย ทั้งนี้ ในการดำเนินงานต้องคำนึงถึงปัญหาของมวลชนด้วย เช่น ผู้ปกครองยินยอม เป็นต้น

10.4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานแผนงาน/โครงการ เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดทุก ๓ เดือน และปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น เร็วขึ้นอย่างต่อเนื่อง

11. การบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวง/หน่วยงานอื่นในการขับเคลื่อนนโยบาย

รัฐบาล

ในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล นอกจากกระทรวงศึกษาธิการจะรับผิดชอบขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาโดยตรง ได้แก่ นโยบายเร่งด่วน และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา แล้ว ยังต้องมีบทบาทเข้าไปมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายด้านอื่นด้วย เช่น การเร่งผลิตบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขให้เพียงพอ (นโยบายด้านสาธารณสุข) การสร้างคนที่มีฐานความรู้ ความชำนาญ และความคิดสร้างสรรค์ต่อยอดความรู้สร้างนวัตกรรมจากงานวิจัยได้ (นโยบายด้านเศรษฐกิจ) การเพิ่มบทบาทในการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว (นโยบายเร่งด่วน) เป็นต้น รวมทั้งนโยบายอื่นๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงหลักและกระทรวงที่เกี่ยวข้องต่อไป สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

1. วิสัยทัศน์ ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม ระดับประเทศและภูมิภาค

2. ภารกิจ จัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

3. พันธกิจ

3.1 จัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน

3.2 ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

3.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

3.4 วิจัย สร้างนวัตกรรม พัฒนาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพ

4. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4.1 จัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษา

ทุกระดับ

- 4.2 ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
- 4.3 กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากร
- 4.4 พัฒนาครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา
- 4.5 ส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ
- 4.6 ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
- 4.7 จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ
- 4.8 ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและดำเนินการตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย
- 4.9 ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- ด้านการเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพ กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานโดย
1. รักษาเป้าหมายผู้เรียนในระดับ ปวช. การเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระดับ ปวส.
 2. ลดปัญหาการออกกลางคัน โดยวางเป้าหมายให้ลดลงร้อยละ 5 ด้วยการป้องกัน/ดูแลรายบุคคล การวิจัยพัฒนา แก้ปัญหารายวิทยาลัย/รายสาขาวิชา การวิเคราะห์แก้ปัญหาเชิงระบบ กลุ่มเป้าหมายใน 50 วิทยาลัยที่มีปัญหาการออกกลางคันสูง
 3. จัดการเรียนการสอนในระดับพื้นที่และภาพรวมตามความต้องการในแต่ละสาขา
 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าเรียนสายอาชีพด้วยระบบโควตา
 5. เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนสำคัญต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในเชิงรุก ซึ่งได้แก่นักเรียน และผู้ปกครอง
- ด้านการขยายโอกาสในการเรียนอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
1. จัดอาชีวศึกษารอบคลุมทุกพื้นที่ สาขาอาชีพ การขยายกลุ่มเป้าหมาย

2. จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาในรูปแบบกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่มจังหวัดและกรุงเทพมหานคร รวม 19 สถาบัน และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคละ 1 แห่งจำนวน 4 แห่ง
3. จัดตั้งสถานศึกษาอาชีวะอำเภอในกลุ่มอำเภอชั้นหนึ่ง
4. ส่งเสริมการจัดอาชีวะชายแดนได้สู่สันติสุข ศูนย์ฝึกอบรมอาชีวะ อาชีวะสองระบบ และการจัดหลักสูตรอาชีวะท้องถิ่น และสนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส
5. มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน สาขาที่เป็นนโยบายรัฐบาล และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการจัดอาชีวศึกษาเฉพาะทาง อาทิ ปิโตรเคมี การสร้างเขตรุ่นใหม่ คริวไทยสู่คริวโลก พลังงานทดแทน โลจิสติกส์/รถไฟความเร็วสูง อัญมณี ยานยนต์ ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ท่องเที่ยว/โรงแรม ฯลฯ
6. ขยายกลุ่มเป้าหมายอาชีวะในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวะเพื่อคนพิการ อาชีวะวัยแรงงาน อาชีวะสูงวัย อาชีวะเพื่อสตรี อบรมระยะสั้น/ตลาดนัดอาชีวะ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อต่อยอดและพัฒนาทักษะทั้ง Upgrade Skills และ Re Skills ร่วมจัดอาชีวศึกษาในสถานพินิจ เรือนจำ ค่าอาหาร และ อปท. ฯลฯ
7. สนับสนุนให้หน่วยงาน/องค์กร ร่วมจัดอาชีวศึกษาซึ่งได้แก่ สถานประกอบการ อปท. และภาคเอกชนจากสาขาอาชีพต่างๆ ฯลฯ
8. ขจัดอาชีวะทางเลือก อาชีวะทายาท วิทยาลัยอาชีวศึกษาฐานวิทยาศาสตร์ อาชีวะอินเตอร์ และอาชีวะเทียบโอนประสบการณ์
9. เพิ่มช่องทางการเรียนอาชีวศึกษาด้วย อาชีวะทางไกล และเครือข่ายวิทยุเพื่อการศึกษาและพัฒนาอาชีพ (R-radio network)
ด้านยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษา
 1. ระดับสถานศึกษา และระดับห้องเรียน ส่งเสริมคุณภาพและสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดอาชีวศึกษาโดย
 - 1.1 พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism, Project Based Learning Authentic Assessment, การเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์จากการเรียนในสถานที่จริง/สถานการณ์จริง อาทิ Fix It Center และกรณีภัยพิบัติ
 - 1.2 พัฒนาระบบนิเทศ การจัดการความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์จากครูรุ่นพี่สู่ครูรุ่นใหม่ (นิเทศภายใน) และการนิเทศทางไกล
 - 1.3 สร้างความเข้มแข็งการประกันคุณภาพภายใน สนับสนุนให้ทุกวิทยาลัย ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกยกระดับดีมาก และเตรียมพร้อมรับการประเมินระดับสากล

1.4 ยกย่องคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้เป็นตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งตามความต้องการของพื้นที่ และการให้บริการกลุ่มเป้าหมายพิเศษ อาทิ คนพิการ, วิทยาลัย, สูงวัย, สตรี ฯลฯ

1.5 ใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน สนับสนุนความพร้อมในด้าน Hardware สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการประกวดสื่อ/สื่อออนไลน์ และจัดตั้งวิทยาลัยต้นแบบการใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน

1.6 พัฒนาคู สร้างเครือข่ายครู Social Media และ Network สนับสนุนให้ครูทำ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพ

1.7 จัดหาสื่อ/หนังสือ วัสดุฝึก อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ทันสมัยและเพียงพอ

ด้านระดับผู้เรียนยกระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) โดยใช้ V-NET การประเมินด้านมาตรฐานวิชาชีพและการประเมินระดับห้องเรียน สร้างเสริมทักษะอาชีพในอนาคตด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการคิดบนพื้นฐาน Competency Based Technology Based Green Technology และ Creative economy รวมทั้งการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมและการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ อาทิ สุขภาพบุรุษอาชีพะ ลูกเสือ กีฬา และการป้องกัน/แก้ไขการทะเลาะวิวาท

เตรียมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคม ASEAN โดยการเพิ่มจำนวนสถานศึกษา English Program (EP) Mini English Program (MEP) ทุกจังหวัด ใช้หลักสูตร/สื่อต่างประเทศ สนับสนุนการฝึกงานต่างประเทศ/บริษัทต่างประเทศและในประเทศ ยกย่องระดับทักษะด้านภาษาอังกฤษในงานอาชีพ ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาประเทศคู่ค้า จัดระบบ Sister School ทุกประเทศใน ASEAN

ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

1. ด้านบริหารทั่วไป ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ได้แก่ Web Portal, E-office และ Data based รวมทั้งการปรับภาพลักษณ์เชิงบวก

2. ด้านงบประมาณ ใช้แนวทาง Strategic Performance, Based Budgeting: SPBB และ Formula Funding โดยการจัดงบประมาณตามความจำเป็นพื้นฐาน ความเสมอภาค และตามนโยบาย, การกระจายอำนาจจัดซื้อจัดจ้าง, จัดหางบประมาณค่าสาธารณูปโภคและค่าจ้างครูให้เพียงพอ

3. ด้านบริหารงานบุคคล สร้างเครือข่ายครู/สมาคมวิชาชีพ จัดหาลูกจ้าง พนักงานราชการให้เพียงพอ รวมทั้งการพัฒนากระบวนการบริหารงานบุคคลของสถาบันการอาชีวศึกษา

ด้านการสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อพัฒนา การ
จัดอาชีวศึกษา ดังนี้

1. องค์กร/สมาคมวิชาชีพ สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้า กระทรวงแรงงาน
กระทรวงอุตสาหกรรม สถานประกอบการ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การฝึกงาน ฯลฯ
2. ประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอาเซียน
3. องค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ VOCTECH, CPSC/APACC, SEARCA และ
UNIVOC ฯลฯ
4. ประเทศต่างๆในภูมิภาคของโลก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน อิสราเอล ญี่ปุ่น
เดนมาร์ก เยอรมัน ฯลฯ (สรุปแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย จากการมอบนโยบายของเลขาธิการ
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดย สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา 29 พฤศจิกายน 2555)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม สาขาการตลาด

1. วิสัยทัศน์ของหลักสูตร กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546)
เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ความรู้สัมพันธ์กับวิชาชีพ
ความรู้ด้านวิชาเทคนิค และความรู้ที่เป็นทักษะชีวิต โดยให้ฝึกทักษะวิชาชีพในเชิงบูรณาการ
รวมทั้งทักษะในการบริหารจัดการ มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานสาขาวิชาชีพที่เรียน
สามารถประกอบอาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงานและประกอบอาชีพอิสระรวมทั้งศึกษา
ต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

2. วิสัยทัศน์ของหลักสูตร (สาขางานการตลาด)

พัฒนาทักษะวิชาชีพของผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีความชำนาญในด้านการขายมืออาชีพ
และเทคนิคการขายที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติ คุณธรรม จริยธรรมทางการขาย เพื่อพัฒนาให้ก้าว
ไปสู่ผู้นำทางการตลาดต่อไป

3. หลักการของหลักสูตร

3.1 เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลังมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนา
กำลังคนระดับฝีมือให้มี ความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพและเจตคติที่เหมาะสม

สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตาม ความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

3.2 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกรเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเน้นความชำนาญ เฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิชาการเรียนตามศักยภาพและ โอกาสของผู้เรียน ถ่ายโอนผลการเรียนสะสมผลการเรียนเทียบ ความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถาน ประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระได้

3.3 เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานและองค์กร ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

3.4 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการ พัฒนาหลักสูตรให้ตรงตาม ความต้องการและสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น

4. จุดหมายของหลักสูตร

4.1 เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ในงานอาชีพตรงตามมาตรฐาน วิชาชีพ นำไปปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิต และ การประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่น และ ประเทศชาติ

4.2 เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพ มีทักษะในการจัดการและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้า อยู่เสมอ

4.3 เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงานสามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและ ผู้อื่น

4.4 เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติ อุทิศตนเพื่อสังคม เข้าใจและ เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสร้าง สิ่งแวดล้อมที่ดี

4.5 เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยใน ตนเอง มีสุขภาพ

อนามัยที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ เหมาะสมกับงานอาชีพนั้น ๆ

4.6 เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ของประเทศและโลกปัจจุบัน มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม

ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

5. หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

5.1 การเรียนการสอน

5.1.1 การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนดและนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้ สามารถโอนผลการเรียนและขอเทียบความรู้ประสบการณ์ได้

5.1.2 การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง โดยสามารถนำรายวิชาไปจัดฝึกในสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน

5.2 เวลาเรียน

5.2.1 ในปีการศึกษาหนึ่งๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติ ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาจเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร ประมาณ 5 สัปดาห์

5.2.2. การเรียนในระบบชั้นเรียน ให้สถานศึกษาเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่า สัปดาห์ละ 5 วัน คาบละ 60 นาที (1 ชั่วโมง)

5.3 หน่วยกิต

ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิต การคิดหน่วยกิตถือเกณฑ์ ดังนี้

5.3.1 รายวิชาภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

5.3.2 รายวิชาที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้บูรณาการการเรียนการสอน กำหนด 2 - 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่า 40 - 60 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

5.3.3 รายวิชาที่นำไปฝึกงานในสถานประกอบการ กำหนดเวลาในการฝึกปฏิบัติงาน ไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

5.3.4 การฝึกอาชีพในระบบทวิภาคี ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง มีค่า 1 หน่วยกิต

5.3.5 การทำโครงการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5.4 โครงสร้าง

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ฝึกงาน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

5.4.1 หมวดวิชาสามัญ

- 1) วิชาสามัญทั่วไป เป็นวิชาพื้นฐานในการดำรงชีวิต
- 2) วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานสัมพันธ์กับวิชาชีพ

5.4.2 หมวดวิชาชีพ

1) วิชาชีพพื้นฐาน เป็นกลุ่มวิชาชีพสัมพันธ์ที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นในประเภทวิชานั้นๆ

2) วิชาชีพสาขาวิชา เป็นกลุ่มวิชาชีพหลักในสาขาวิชานั้นๆ

3) วิชาชีพสาขางาน เป็นกลุ่มวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเฉพาะด้านในงานอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

4) โครงการ

5.4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี

5.4.4 ฝึกงาน

5.4.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตรให้เป็นไปตามกำหนดไว้ในโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา ส่วนรายวิชาแต่ละหมวดวิชา สถานศึกษาสามารถจัดตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือจัดตามความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องกำหนดรหัสวิชา จำนวนคาบเรียน และจำนวนหน่วยกิต ตามระเบียบที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5.5 โครงการ

5.5.1 สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการในภาคเรียนที่ 6 ไม่น้อยกว่า 160 ชั่วโมงกำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต

5.5.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น ๆ

5.6 ฝึกงาน

5.6.1 ให้สถานศึกษานำรายวิชาในหมวดวิชาชีพไปจัดฝึกในสถานประกอบการอย่างน้อย 1 ภาคเรียน

5.6.2 การตัดสินผลการเรียนและให้ระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ รายวิชาอื่นๆ

5.7 การเข้าเรียน

พื้นฐานความรู้และคุณสมบัติของผู้เรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 - 2546

5.8 การประเมินผลการเรียน

ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)

5.9 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย ของตนเอง และ ส่งเสริมการทำงาน ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ทะนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล และปรับปรุงการทำงาน

5.10 การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

5.10.1 ประเมินผ่านรายวิชาในหมวดวิชาสามัญ หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

5.10.2 ได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา

5.10.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

5.10.4 เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินทุกภาคเรียน

5.10.5 ประเมินผ่านมาตรฐานวิชาชีพสาขาวิชา

5.11 การแก้ไขและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

5.11.1 ให้อธิบดีกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการเพิ่มเติม ปรับปรุง หรือ ยกเลิกประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน รายวิชา และโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545

5.11.2 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจเพิ่มเติม แก้ไข เปลี่ยนแปลง รายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 โดยต้องรายงานให้ต้นสังกัดทราบ

6. จุดประสงค์สาขาวิชาพณิชยการ

6.1 เข้าใจหลักการและประยุกต์ใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา ในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

6.2 เข้าใจหลักการและกระบวนการในงานพื้นฐานวิชาชีพและงานที่สัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานด้านพณิชยการ

6.3 เข้าใจหลักการ วิธีการและขั้นตอนในสาขางานที่เลือก

6.4 มีทักษะ มีประสบการณ์ กระบวนการในงานอาชีพตามสาขางานที่เลือก

6.5 มีทักษะในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในงานอาชีพตามสาขางานที่เลือก

6.6 มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาในการทำงาน

6.7 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนางานให้ มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

6.8 อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี

6.9 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีต่องาน และเห็นแนวทางในทางประกอบา ชีพสุจริต

7. มาตรฐานวิชาชีพสาขาการตลาด

7.1 สื่อสารโดยใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นในชีวิตประจำวันและในงาน อาชีพ

7.2 พัฒนาตนเองและสังคมตามหลักศาสนา สิทธิหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ เศรษฐกิจ

7.3 พัฒนาตนเอง พัฒนางานอาชีพ และแก้ไขปัญหา โดยใช้หลักการกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

7.4 พัฒนาคูณภาพและสุขภาพของตน โดยใช้หลักการกระบวนการด้านสุขศึกษา และพลศึกษา

7.5 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและระบบสารสนเทศ เพื่อพัฒนางานด้านธุรกิจ

7.6 วางแผนประกอบอาชีพด้านธุรกิจ โดยนำระบบบริหารงานคุณภาพและเพิ่ม ผลผลิตมาใช้ในองค์กร

7.7 จัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัย และความปลอดภัยในองค์กรและชุมชน

7.8 ประยุกต์ใช้หลักการพื้นฐานงานอาชีพด้านธุรกิจ ในการปฏิบัติงานและ ในชีวิตประจำวัน

7.9 สาธิตสินค้า ขายสินค้า และบริการแก่ลูกค้าทั้งทางตรงและทางอ้อมจัดแสดง

- 7.10 สินค้า จัดร้านค้า และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายในรูปแบบต่างๆ
 7.11 หาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทางการขาย และกำหนดช่องทางการจัด

จำหน่าย

- 7.12 จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการขาย จัดหาสินค้า และบริการ
 7.13 เขียนแผนการตลาด แผนการขาย แผนผังร้านค้าปลีกและส่ง

8. โครงสร้างหลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขาการตลาด จะต้องศึกษารายวิชาจากหมวดวิชาต่างๆ และเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิต ดังโครงสร้างต่อไปนี้

1. หมวดวิชาสามัญ	จำนวน	26	หน่วยกิต
1.1 วิชาสามัญทั่วไป		(18 หน่วยกิต)	
1.2 วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ		(8 หน่วยกิต)	
2. หมวดวิชาชีพ	จำนวน	67	หน่วยกิต
2.1 วิชาชีพพื้นฐาน		(10 หน่วยกิต)	
2.2 วิชาชีพสาขาวิชา		(16 หน่วยกิต)	
2.3 วิชาชีพสาขางาน		(37 หน่วยกิต)	
2.4 โครงการ		(4 หน่วยกิต)	
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	จำนวน	10	หน่วยกิต
4. ฝึกงาน	จำนวน	1	ภาคเรียน
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร	จำนวน	200	ชั่วโมง
	รวมจำนวน	103	หน่วยกิต
1. หมวดวิชาสามัญ	จำนวน	26	หน่วยกิต
1.1 วิชาสามัญทั่วไป		(จำนวน 18 หน่วยกิต)	
1.1.1 กลุ่มวิชาภาษา		(จำนวน 8 หน่วยกิต)	
(1) ภาษาไทย		(จำนวน 4 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-1101	ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 1	2	(2)
2000-1102	ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 2	2	(2)

	(2) ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ	(4 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-1201	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1	2	(2)
2000-1202	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2	2	(2)
	1.1.2 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา	(จำนวน 4 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-1301	วิถีธรรมวิถีไทย	2	(2)
2000-1302	ภูมิเศรษฐศาสตร์	2	(2)
	1.1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	(4 หน่วยกิต)	
	(1) วิชาวิทยาศาสตร์	(2 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-1401	วิทยาศาสตร์พื้นฐาน	2	(3)
	(2) วิชาคณิตศาสตร์	(2 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-1501	คณิตศาสตร์ประยุกต์ 1	2	(2)
	1.1.4 กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา	(จำนวน 2 หน่วยกิต)	
	(1) กลุ่มพลศึกษา		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-1601	พลศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ	1	(2)
	(2) กลุ่มสุขศึกษา		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-1602	ครอบครัวศึกษาและความปลอดภัยในชีวิต	1	(1)
	1.2 วิชาสามัญพื้นฐานวิชาชีพ	(จำนวน 8 หน่วยกิต)	
	1.2.1 กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ	(จำนวน 4 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-1221	การสนทนาภาษาอังกฤษ 1	1	(2)
2000-1222	การสนทนาภาษาอังกฤษ 2	1	(2)
2000-1224	ภาษาอังกฤษธุรกิจ	1	(2)
2000-1235	ภาษาอังกฤษสำหรับสถานประกอบการ	1	(2)

1.2.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์		(จำนวน 2 หน่วยกิต)	
(1) วิชาวิทยาศาสตร์		(จำนวน 2 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-1421	วิทยาศาสตร์ประยุกต์	2	(3)
(2) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์		(จำนวน 2 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-1520	คณิตศาสตร์ประยุกต์ 2	2	(2)
2. หมวดวิชาชีพ		จำนวน 66 หน่วยกิต	
2.1 วิชาชีพพื้นฐาน		(จำนวน 10 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2001-0001	คอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ	2	(3)
2001-0006	การเงินส่วนบุคคล	2	(3)
2001-0007	ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ	2	(3)
2001-0008	พลังงานและสิ่งแวดล้อม	2	(3)
2200-1001	ธุรกิจทั่วไป	2	(2)
2.2 วิชาชีพสาขาวิชา		(จำนวน 16 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2201-1001	การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ	2	(3)
2201-1002	บัญชีเบื้องต้น 1	3	(4)
2201-1003	บัญชีเบื้องต้น 2	3	(4)
2201-1004	การขาย 1	3	(3)
2201-1005	พิมพ์ดีดไทย 1	2	(4)
2201-1006	พิมพ์ดีดไทย 2	1	(3)
2201-1007	พิมพ์ดีดอังกฤษ 1	1	(3)
2201-1008	พิมพ์ดีดอังกฤษ 2	1	(3)

2.3 วิชาชีพสาขางาน		(จำนวน 37 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2201-2201	การขาย 2	3	(3)
2201-2202	การขายปลีกและการขายส่ง	3	(4)
2201-2204	การดำเนินธุรกิจขนาดย่อม	3	(4)
2201-2205	การโฆษณา	3	(5)
2201-2206	การจัดแสดงสินค้า	3	(6)
2201-2207	การหาข้อมูลทางการตลาด	3	(4)
2201-2208	การส่งเสริมการขาย	3	(3)
2201-2210	ศิลปะการขาย	3	(4)
2201-2211	การจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ	3	(3)
2201-2304	การจัดเก็บเอกสาร	2	(4)
2201-2404	การใช้โปรแกรมตารางงาน	2	(4)
2201-2406	การใช้โปรแกรมนำเสนอข้อมูล	2	(4)
2000-7001	การฝึกงาน	4	(*)
2.4 โครงการ		(จำนวน 4 หน่วยกิต)	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2201-5001	โครงการ	4	(4)
3. หมวดวิชาเลือกเสรี		จำนวน 10 หน่วยกิต	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2201-1016	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	2	(2)
2201-1019	มารยาทและการสมาคม	2	(4)
2201-1021	กฎหมายแรงงานและการประกันสังคม	2	(3)
2701-1002	การพัฒนาบุคลิกภาพ	2	(3)
2701-2123	การจัดประชุมสัมมนา	2	(3)
4. ฝึกงาน		จำนวน 1 ภาคเรียน	
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2000-7001	การฝึกงาน	4	*

5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จำนวน 200 ชั่วโมง

รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	(ชั่วโมง)
2002-0001	กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ 1	-	(2)
2002-0002	กิจกรรมลูกเสือวิสามัญ 2	-	(2)
2002-0003	กิจกรรมองค์การวิชาชีพ 1	-	(2)
2002-0004	กิจกรรมองค์การวิชาชีพ 2	-	(2)
2002-0005	กิจกรรมองค์การวิชาชีพ 3	-	(2)
2002-0006	กิจกรรมองค์การวิชาชีพ 4	-	(2)

รหัสวิชา 2201 - 2201

ชื่อวิชา การขาย 2

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 3 (3)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. มีความเข้าใจเทคนิคการขายพื้นฐาน 2. มีทักษะในงานอาชีพขาย 3. ตระหนักถึงความสำคัญของอาชีพการขาย	1. มีความเข้าใจในจรรยาบรรณวิชาชีพและความเหมาะสมในการเป็นตัวแทนองค์กร 2. มีความรู้และทักษะในการขายโดยเน้นภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. อธิบายความสำคัญและเทคนิคการขาย 2. วางแผนการเข้าพบลูกค้าได้อย่างเหมาะสม 3. เสนอขายและสาริตการขายได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4. ตอบข้อโต้แย้ง ปิดการขายได้ 5. นำเทคโนโลยีไปใช้ในการเสนอขาย 6. อธิบายรูปแบบการซื้อขายผ่าน Internet แบบ E-Commerce	

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
<p>ศึกษา และ ปฏิบัติเกี่ยวกับ ความสำคัญของเทคนิคการขาย การแสวงหา ลูกค้า การเตรียมตัวก่อนเข้าพบ การเสนอขาย และการสาธิต การเผชิญข้อโต้แย้ง การปิด การขาย การติดตามผลการขาย บริการหลัง การขาย และการใช้เทคโนโลยีทันสมัยที่ เกี่ยวข้องกับงานขาย</p>	<p>-ความรู้ทางด้าน E-Commerce -ความรู้และทักษะภาษาอังกฤษเพื่อ เตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน</p>

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

รหัสวิชา 2201 - 2202

ชื่อวิชา การขายปลีกและการขายส่ง

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 3 (4)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
<ol style="list-style-type: none">1. มีความรู้และความเข้าใจหลักการดำเนินงานกิจการค้าส่งค้าปลีกในรูปแบบร้านค้า2. สามารถประสานแนวความคิดเรื่องการค้าส่งค้าปลีก กับการดำเนินธุรกิจขนาดย่อม3. มีความรู้เรื่องระเบียบวิธีการปฏิบัติค้าส่งค้าปลีก ที่กระทำตามกฎหมาย4. มองเห็นแนวทางในการออกไปประกอบอาชีพ ในฐานะพนักงานขายหรือเจ้าของกิจการ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพค้าส่งค้าปลีก	<ol style="list-style-type: none">5. มีความรู้ในการบริหารจัดการขาย

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
<ol style="list-style-type: none">1. กำหนดแนวความคิดในการค้าส่ง ค้าปลีก และธุรกิจขนาดย่อม2. ดำเนินงานกิจการค้าส่ง ค้าปลีก ในรูปแบบร้านค้า3. ปฏิบัติตามวิธีการ ระเบียบการ ค้าส่ง ค้าปลีก ตามกฎหมาย	<ol style="list-style-type: none">4. มีความเข้าใจและสามารถรู้ระบบของการทำธุรกิจ SMEs ได้5. มีความรู้เข้าใจของการคำนวณและจัดทำตารางเดือนถึงการชำระภาษีป้ายได้

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบอาชีพค้าส่ง ค้าปลีก และการจัดตั้งและการหาทุนในการดำเนินงาน ประเภทของร้านค้าปลีกค้าส่ง ทำเลที่ตั้ง หลักการจัดซื้อสินค้า การควบคุมสินค้าคงคลัง การตั้งราคาขายปลีกค้าส่ง การปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายของร้านค้าปลีก ค้าส่ง การจดทะเบียนการค้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีป้าย	- บริหารจัดการด้านการขายอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

รหัสวิชา 2201 - 2204

ชื่อวิชา การดำเนินธุรกิจขนาดย่อม

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 3 (4)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. มีความรู้ความเข้าใจลักษณะและรูปแบบขององค์กรการธุรกิจต่างๆ	5. มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนธุรกิจ
2. มีความรู้ความเข้าใจในการนำขั้นตอนในการจัดตั้งธุรกิจประเภทต่างๆ	6. มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบเอกสารต่างๆ ที่องค์กรธุรกิจดำเนินงานกับหน่วยงานราชการ
3. มีความรู้เกี่ยวกับเอกสารต่างๆ ที่ต้องยื่นขออนุญาตจดทะเบียน	7. มีความรู้และเข้าใจในการเขียนแผนธุรกิจและรูปแบบเอกสารต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
4. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจสัมปทานหรือฟรanchise ทำเลที่ตั้ง แหล่งเงินทุนและตลาด สำหรับธุรกิจขนาดย่อม	

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. กรอกข้อความในคำขออนุญาตจดทะเบียนพาณิชย์	-
2. เลือกทำเลที่ตั้งธุรกิจขนาดย่อมและแหล่งเงินทุน	
3. เขียนแผนการตลาดธุรกิจขนาดย่อม	
4. จัดกิจกรรมส่วนผสมการขาย	

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะ และรูปแบบของธุรกิจขนาดย่อมประเภทต่าง ๆ ที่ต้องยื่นขออนุญาตจดทะเบียนต่ออายุ จดทะเบียนการค้า และการพาณิชย์ ความหมายของธุรกิจสัมปทานหรือฟรanchise ทำเลที่ตั้งธุรกิจขนาดย่อม แหล่งเงินทุนและการตลาด สำหรับธุรกิจขนาดย่อม	- การเขียนแผนธุรกิจอย่างย่อ

รหัสวิชา 2201 - 2205

ชื่อวิชา การโฆษณา

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 3 (5)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. มีความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการ ความหมาย และวัตถุประสงค์ของการโฆษณา 2. เชื่อมโยงแนวความคิดของการโฆษณา และการขายที่ใช้อยู่ใน กิจการธุรกิจต่างๆ 3. มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกสื่อโฆษณา ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย 4. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการโฆษณา	5. มีทักษะในการวิเคราะห์งานโฆษณา 6. มีความรู้และเข้าใจในการใช้สื่ออิสระ ด้าน Social Network และการฝึกทักษะภาษาอังกฤษ

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และประเภทของการโฆษณา 2. เลือกสื่อโฆษณาให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย 3. นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำสื่อโฆษณาอย่างมี จรรยาบรรณ	

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของการโฆษณา ประเภทของการโฆษณา สื่อการโฆษณา การตกแต่งร้าน การติดตามผลการโฆษณา อาชีพโฆษณา และ จรรยาบรรณของอาชีพ และการนำเทคโนโลยีประยุกต์ใช้ในการโฆษณา	1. ความรู้ทางด้าน Advertisement Production โดย Agency 2. วิเคราะห์งานโฆษณา จุดเด่น การส่งเสริมการตลาดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

รหัสวิชา 2201 - 2206

ชื่อวิชา การจัดแสดงสินค้า

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 3 (6)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. มีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญ วิธีการ การจัดแสดงสินค้าในร้าน 2. สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อ ชีวิตประจำวัน 3. มีทักษะในการสร้างสรรค์งานเพื่อดึงดูดใจ ลูกค้า 4. ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดแสดง สินค้า	5. สามารถจัดตกแต่งหน่วยงานให้ตรงตาม ฤดูกาลเพื่อกระตุ้นยอดขายได้ เช่น ห้าง สรรพสินค้า Exhibition ต่างๆ 6. นักเรียนมีความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ จริง 7. นักเรียนมีความรู้ทั้งทักษะภาษาไทยและ ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ อาเซียน

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. อธิบายวัตถุประสงค์และความสำคัญของ การจัดแสดงสินค้า 2. วางแผนและจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการ จัดแสดงสินค้าอย่างประหยัด 3. จัดแสดงสินค้า ณ จุดขาย	4. อุปกรณ์และวัสดุเป็นไปตามความเป็นจริงที่ นักเรียนต้องพบในการทำงาน และจัดแสดง เพื่อแนะนำตัวสินค้าได้

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และความสำคัญของการจัดแสดง ประเภทของการ จัดแสดง การวางแผนการจัดแสดงสินค้า วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดแสดงสินค้า ค่าใช้จ่าย ประโยชน์ของการจัดแสดงสินค้า และการติดตาม ผลของการจัดแสดงสินค้า	- นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริงทั้ง ทางทฤษฎีและปฏิบัติ

รหัสวิชา 2201 - 2207

ชื่อวิชา การหาข้อมูลทางการตลาด

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 3 (4)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของข้อมูลทางการตลาด 2. มีความเข้าใจขั้นตอนการจัดหาข้อมูลทางการตลาด 3. มีทักษะในการดำเนินงานหาข้อมูลการตลาดอย่างง่าย 4. มีทัศนคติในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ ความคิดสร้างสรรค์ 5. ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดหาข้อมูลทางการตลาด	6. มีทักษะในการสร้างแบบสอบถาม

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. บอกความหมาย ความสำคัญของข้อมูลทางการตลาด และปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ 2. อธิบายวิธีการหาข้อมูลทางการตลาดและการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจ 3. สร้างแบบสอบถามในการหาข้อมูลทางการตลาดประเภทต่างๆ	

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญของข้อมูลทางการตลาด ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานธุรกิจ ประเภทของข้อมูลทางการตลาด แหล่งข้อมูล ปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการหาข้อมูลทางการตลาด การจัดหมวดหมู่ของข้อมูล การนำข้อมูลทางการตลาดไปใช้ในการ ตัดสินใจ	- วิจัยแบบย่อ การสร้างแบบสอบถาม

รหัสวิชา 2201 - 2208

ชื่อวิชา การส่งเสริมการขาย

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 3 (3)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. ความรู้ความเข้าใจ การส่งเสริมการขาย 2. สามารถเลือกรูปแบบการส่งเสริมการขายได้อย่างเหมาะสม 3. มีทักษะในกิจกรรมการส่งเสริมการขาย 4. เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่อการส่งเสริมการขาย	1. มีทักษะในการส่งเสริมการขายทั้งในประเทศและกลุ่มประเทศอาเซียน 2. มีทักษะทั้งภาษาไทยและภาษากลุ่มประเทศอาเซียน

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. บอกความหมาย ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการขาย 2. จัดกิจกรรมที่ใช้ในการส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค มุ่งสู่คนกลาง และมุ่งสู่พนักงานขาย 3. ดำเนินการวัดผลการส่งเสริมการขาย และเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการขาย	-

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับ ความหมายและความสำคัญของการส่งเสริมการขาย วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการขาย กิจกรรมที่ใช้ในการส่งเสริมการขาย การส่งเสริมการขายมุ่งสู่ผู้บริโภค การส่งเสริมการขายมุ่งสู่คนกลาง การส่งเสริมการขายมุ่งสู่พนักงานขาย การวัดผลการส่งเสริมการขาย ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการขาย	- นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริงทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ - นักเรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริงทั้งในประเทศและประเทศกลุ่มอาเซียน

รหัสวิชา 2201 - 2210

ชื่อวิชา ศิลปการขาย

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 3 (4)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. มีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติและจรรยาบรรณของพนักงานขาย 2. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและในการประกอบอาชีพขาย 3. มีทักษะในการเขียนคำพูดขาย และเสนอขายอย่างมีประสิทธิภาพ 4. ตระหนักและเห็นความสำคัญของศิลปการขาย	1. มีความเข้าใจในจรรยาบรรณของพนักงานรวมถึงการเข้าถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งมีความแตกต่างกัน เพื่อเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. อธิบายทฤษฎีการขาย เทคนิคการเสนอขาย 2. เขียนแผนการขาย เขียนคำพูดขาย (Sales Talk) 3. เขียนรายงานการขาย จัดเตรียมเอกสารการขาย 4. อธิบายการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมกับอาชีพขาย และจรรยาบรรณของอาชีพขาย	-

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับทฤษฎีการขาย เทคนิคการเสนอขาย การเขียนแผนการขาย การเขียนคำพูดขาย (Sales Talk) และการเสนอขาย การเขียนรายงานการขาย เอกสารการขาย การพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับอาชีพขาย จรรยาบรรณของอาชีพขาย	1. สร้างวิสัยทัศน์ที่ดีในการเป็นนักขายมือทอง 2. เรียบเรียงคำพูดเสนอขายเป็นบทละคร

รหัสวิชา 2201 - 2211

ชื่อวิชา การจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 3 (3)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. มีความรู้และความเข้าใจช่องทางการจัดจำหน่าย 2. มีทักษะในการกำหนดช่องทางการจัดจำหน่ายของสินค้าและบริการ 3. ตระหนักในความสำคัญ และนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้	-

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. บอกความหมาย ความสำคัญของช่องทางการจัดจำหน่าย และลักษณะของตลาดสินค้าและตลาดบริการ 2. อธิบายช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ 3. จัดลำดับความสำคัญของตลาดเป้าหมาย วิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อมด้านการแข่งขัน 4. บอกลักษณะของการขนส่งเพื่อการจัดจำหน่าย และข้อดีข้อเสียของการขนส่งประเภทต่าง ๆ	5. อธิบายระบบ Logistic ในการจัดจำหน่าย สินค้าและบริการ 6. อธิบายระบบ Logistic ในการจัดจำหน่าย สินค้าและบริการทั้งภาษาไทย , อังกฤษ และภาษาพื้นเมืองของกลุ่มประเทศอาเซียน

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของช่องทางการจัดจำหน่าย ลักษณะของตลาดสินค้าและบริการ ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า ช่องทางการจัดจำหน่ายบริการ การจัดลำดับความสำคัญของตลาดเป้าหมาย การวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อมด้านการแข่งขัน ลักษณะของการขนส่งเพื่อการจัดจำหน่าย ข้อดีข้อเสียของการขนส่งประเภทต่าง ๆ	- ระบบ Logistic ในการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ

รหัสวิชา 2201 -2304

ชื่อวิชา การจัดเก็บเอกสาร

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 2 (4)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสาร 2. มีทักษะในการจัดเก็บเอกสารและนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน 3. มีเจตคติที่ดีต่องานจัดเก็บเอกสาร	4. มีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารในหน่วยงานต่างๆ

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. บอกระบบการจัดเก็บเอกสาร 2. เก็บเอกสารและนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน	3. บอกวิธีการเก็บเอกสารที่เหมาะสมกับการประกอบการของกิจการ

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บเอกสาร คุณสมบัติผู้จัดเก็บ วัสดุอุปกรณ์ การจัดดัชนี ระบบการจัดเก็บ การจำแนกเอกสาร การยืม การคืน การโอน และการทำลายเอกสาร	- มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเอกสารเพื่อนำไปสู่การเก็บเอกสารและการปฏิบัติงาน ในสำนักงานได้อย่างถูกต้องทั้งในประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน

รหัสวิชา 2201 - 2404

ชื่อวิชา การใช้โปรแกรมตารางงาน

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 2 (4)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
<ol style="list-style-type: none">1. รู้ความหมายและความสำคัญของโปรแกรมตารางงาน2. มีทักษะในการป้อนข้อมูล จัดรูปแบบการแสดงผลข้อมูล และจัดเก็บข้อมูล3. รู้หลักเกณฑ์ในการนำข้อมูลมาทำการแก้ไขปรับปรุงได้4. มีทักษะในการสร้างสูตรและฟังก์ชันในการคำนวณ5. เข้าใจกระบวนการนำข้อมูลมาทำการคำนวณตลอดจนทำรายงานในรูปแบบของแผนภูมิชนิดต่างๆ6. รู้หลักการนำข้อมูลในแฟ้มข้อมูลออกจากเครื่องพิมพ์7. มีกิจนิสัยและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีในการใช้คอมพิวเตอร์	ควรตัดออก

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
<ol style="list-style-type: none">1. อธิบายความหมาย หน้าที่ และส่วนประกอบของโปรแกรมตาราง2. ปฏิบัติการป้อนและจัดรูปแบบข้อมูลแต่ละชนิด3. ทำการแสดงผลข้อมูลออกจากจอภาพและเครื่องพิมพ์ (Printer)4. จัดเก็บและเรียกข้อมูลมาใช้งาน5. สร้างสูตรและฟังก์ชันสำเร็จรูปทางสถิติอย่างง่ายเพื่อใช้ในการคำนวณ6. จัดทำรายงานในรูปแบบของตารางและแผนภูมิ	ควรตัดออก

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
<p>ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการเริ่มต้นใช้งาน โปรแกรมตารางงาน ส่วนประกอบของโปรแกรมตารางงาน การป้อนและจัดรูปแบบข้อมูล การสร้างสูตรและการใช้ฟังก์ชันในการคำนวณ การปรับแก้ข้อมูล การจัดการจัดการฐานข้อมูลในตารางงาน การออกรายงานในรูปแบบข้อความและ แผนภูมิ การวิเคราะห์ข้อมูล สร้างตารางสรุปสาระสำคัญ (Pivot Table) การสร้างแมโครเบื้องต้น</p>	-

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

รหัสวิชา 2201 - 2406

ชื่อวิชา การใช้โปรแกรมนำเสนอข้อมูล

จำนวนหน่วยกิต (ชั่วโมง) 2 (4)

จุดประสงค์รายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. เข้าใจบทบาทและความสำคัญของการนำเสนอข้อมูล 2. รู้หลักการ วิธีการนำเสนอผลงานโดยใช้โปรแกรมนำเสนอ 3. มีทักษะการใช้โปรแกรมนำเสนอ 4. มีกิจนิสัยและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีในการใช้คอมพิวเตอร์	- มีความสามารถในการนำเสนอข้อมูลโดยใช้โปรแกรมนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ

มาตรฐานรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
1. อธิบายความหมายและความสำคัญของการนำเสนอข้อมูลในงานธุรกิจ 2. อธิบายความหมาย หน้าที่ และส่วนประกอบของโปรแกรมนำเสนอข้อมูล 3. ประยุกต์ใช้โปรแกรมนำเสนอข้อมูลในการนำเสนอข้อมูลทางธุรกิจ	

คำอธิบายรายวิชา

ส่วนที่หลักสูตรกำหนด	ส่วนที่เพิ่มเติม
ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของการนำเสนอข้อมูล หลักการออกแบบงานที่จะนำเสนอ การใช้โปรแกรมการนำเสนอข้อมูล	

การบริหารจัดการอาชีวศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้เตรียมการบริหารจัดการอาชีวศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มุ่งมั่นในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะวิชาชีพก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2558

2. พันธกิจ (Mission) ประกอบด้วย

2.1 พัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในทุกระดับด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.2 พัฒนาระบบเครือข่ายความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษานานาชาติในระดับอาเซียนและภูมิภาค

2.3 จัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีสมรรถนะตรงตามสาขาวิชาชีพ สอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปตามมาตรฐานของประชาคมอาเซียน

2.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ ในด้านศาสนา ศิลปะและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในอาเซียน

3. เป้าประสงค์ (Purpose) ประกอบด้วย

3.1 สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาต่างประเทศทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีหลักสูตรที่เป็นสากลและเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ในอาเซียน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาและเป็นที่ยอมรับในเป็นมาตรฐานสากล ตลอดจนถูกนำมาใช้ในการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างประเทศอาเซียน

2. ระดับความสำเร็จในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ

3. จำนวนสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

4. ระดับสมรรถนะของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

5. จำนวนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

6. จำนวนอาสาสมัครจากเครือข่ายและชาติต่างๆ เพื่อช่วยสอนวิชาชีพโดยใช้ภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่นและภาษาอาเซียนอื่นๆ

3.2 สถานศึกษาจัดประชุม สัมมนา วิชาการ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการจัดการอาชีวศึกษาระหว่างครู และผู้บริหาร และศึกษาดูงานในอาเซียนและภูมิภาคต่างๆ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรระหว่างประเทศ และสถาบันการศึกษาในอาเซียน

2. จำนวนครั้งในการจัดประชุมสัมมนาระหว่างประเทศระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในระดับนานาชาติในด้านการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้

3. ระดับความสำเร็จในการนำผลการศึกษาดูงานของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามาพัฒนาสถานศึกษา

4. จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมประชุมวิชาการขององค์กรวิชาชีพของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับนานาชาติ

5. ระดับความสำเร็จในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันทักษะในด้านต่างๆ ระหว่างประเทศ

3.3 สถานศึกษามีการจัดหาคู่มือ ตำรา และหนังสืออ่านนอกเวลา ที่เป็นภาษาอังกฤษทั้งวิชาชีพ และวิชาสามัญสัมพันธ์ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ระดับความสำเร็จในการจัดสิ่งสนับสนุนและให้ความรู้ในการเป็นประชาคมอาเซียน

2. จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมและรูปแบบกิจกรรมที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.4 สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ และเครือข่ายระหว่างนักเรียนนักศึกษาที่เป็นตัวแทนจากประเทศต่างๆ ทั้งระดับสถานศึกษาและระดับนานาชาติ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมด้านศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรมระหว่างประเทศ

2. ระดับความสำเร็จในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรม ระหว่างประเทศ

3.5 สถานศึกษามีการพัฒนาด้านการวิจัย นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาอาเซียน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ระดับความสำเร็จในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาที่เชื่อมโยงกิจกรรมสู่อาเซียน

2. ร้อยละของงานวิจัย นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ที่เข้าร่วมกิจกรรมและผ่านมาตรฐานร่วมกับสถานศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษานานาชาติ

3.6 สถานศึกษามีการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพอย่างทั่วถึง และเสมอภาคทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับของกลุ่มประเทศในอาเซียน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ระดับความสำเร็จในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพเพื่อสร้างบทบาทการเป็นผู้นำในการจัดการอาชีวศึกษาแห่งอาเซียน เช่น ด้านวิชาชีพเกษตร ทั้งในหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว เป็นต้น

3.7 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดระบบการสร้างแรงจูงใจให้กับสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนนักเรียนนักศึกษาได้มีความมุ่งมั่น ตั้งใจและมีความพยายามในการพัฒนาตนเองในทุกมิติ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ระดับความสำเร็จในการพัฒนาตนเองสู่มาตรฐานของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนนักศึกษาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

4. กลยุทธ์ (Strategy) ประกอบด้วย

4.1 สถานศึกษาทุกแห่งเร่งรัดการสอนภาษาอังกฤษ ที่เป็นภาษากลางของอาเซียน และกำหนดให้มีการประเมินผลความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและกำหนดให้นักศึกษาในสาขาการท่องเที่ยว การโรงแรม เรียนภาษาอื่นเพิ่มอีก 1 ภาษา และดำเนินการตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ทุกคนในสถานศึกษาสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษสัปดาห์ละ 1 วัน

4.2 พัฒนาสื่อการสอน ตำราที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น สาขาวิชาการ โรงแรม สาขาวิชาปีโตรเคมีและสาขาวิชาเครื่องมือวัด ได้ร่วมมือกับสถานประกอบการจัดตำราภาษาอังกฤษใช้ในการสอน

4.3 สถานศึกษาที่มีความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่แล้ว ขยายความร่วมมือไปยังประเทศอื่นๆ ให้ครบ ทั้ง 10 ประเทศ

4.4 สร้างความตระหนักให้กับนักศึกษาและผู้บริหารเพื่อให้เข้าใจการเป็นประชาคมอาเซียน

4.5 เปิดสอน English Program ในปีการศึกษา 2555 โดยคัดเลือกสถานศึกษาเปิดสอนประเภท วิชาละ 1 สาขา

แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพสู่ประชาคมอาเซียน

1. เนื่องจากสังคมมีความคาดหวังอยากให้อาชีวศึกษามีบทบาทสำคัญในการเตรียมกำลังคนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้เตรียมการให้สถานศึกษาในอาชีวศึกษาได้แก่ ประเภทวิทยาลัยทั่วไป เน้นการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเข้มข้นขึ้น ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สัปดาห์ละ 1 วัน จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระดับช่วงใช้ภาษาอังกฤษเพื่อในการส่งงาน-รับงานตามสาขาอาชีพได้ สามารถใช้ศัพท์เทคนิคแต่ละสาขาได้ ประเภทวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอน โดยใช้ภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น ใช้ภาษาอาเซียน เช่น ภาษามลายู ภาษาพม่า ภาษากัมพูชา ฯลฯ รวมทั้งภาษาที่มีการใช้อย่างแพร่หลาย เช่น ภาษาจีน ภาษาเกาหลี เป็นต้น รวมทั้งภาษาที่ร่วมกับสถานศึกษาต่างประเทศ

2. เตรียมมาตรฐานฝีมือช่างอาเซียน

3. เตรียมสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น สิ่งดีพิมพ์ E-Learning, Social Media

4. คัดเลือกนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในกลุ่ม”อาชีวะอินเตอร์” ซึ่งเรียนเป็นบางสาขา เช่น สาขาวิชาปีโตรเคมี วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ กลุ่มที่เรียนในชั้น ปวช.1-3 ควรมีกิจกรรมได้พัฒนาตนเอง เช่น เข้าค่ายอาเซียนอบรมภาษาอังกฤษ กลุ่มที่ เรียนชั้น ปวส. ควรมีหลักสูตรวิธีการเรียนที่เหมาะสม

5. ควรมีคำรับรองว่าผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีมาตรฐานฝีมือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นที่ยอมรับและตอบคำถามสังคมได้ว่านักเรียนนักศึกษาสำเร็จการศึกษาไปแล้วต้องม้งานทำ

6. ควรปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา เช่น การกล้าแสดงออก การเสนอความคิดเห็น กล้าพูด วิธีการนำเสนอ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ฯลฯ

7. ทำความร่วมมือกับกลุ่มประเทศอื่นๆ นอกเหนือกลุ่มอาเซียน เช่น เกาหลี จีน อิสราเอล ฯลฯ เพื่อเป็นการเตรียมกำลังคน ให้มีความเชื่อมั่นและสามารถแข่งขันในกลุ่มประเทศอาเซียนได้

8. สื่อการเรียนการสอนควรเน้นการใช้ภาษาอังกฤษ ปัจจุบันสามารถสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตได้สะดวก คำสั่งที่ใช้ในชั้นเรียนหรือทั่วไปควรเป็นภาษาอังกฤษ นักเรียนอาชีวศึกษาควรใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน (Working Language) ได้ ให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษกับเจ้าของภาษา ใช้ภาษาอังกฤษโดยครูเริ่มต้นสื่อสารระหว่างครูด้วยกัน และบุคลากรอื่นๆ โดยไม่ต้องกังวลความถูกต้องของไวยากรณ์

9. จัดกิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษบ่อยครั้งหรือเป็นช่วงเวลาของทุกๆ วัน หรือใช้ เป็นชีวิตประจำวัน จัดอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหลักสูตร 30-60 ชั่วโมง การประชุมสัมมนาใช้ภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ English Zone โดยเป็นเขตใช้ภาษาอังกฤษ 100% จัดเพลงสากลและจัดรายการเสียงตามสายเป็นภาษาอังกฤษ จัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ วิธีการและทักษะชีวิต ครูที่สอนภาษาอังกฤษควรใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารตลอดคาบการเรียนการสอน แม้นอกห้องเรียนก็ให้ใช้บ่อยๆ นักเรียนนักศึกษาจะได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูที่สอนในรายวิชาอื่นควรใช้คำสั่งเป็นภาษาอังกฤษ วิธีการขั้นตอน เครื่องมือ อุปกรณ์ และเนื้อหาที่สอนควรใช้เป็นภาษาอังกฤษมากขึ้น บางรายวิชาสามารถใช้เป็นภาษาอังกฤษตลอดหลักสูตรได้ เช่น วิชาพลศึกษาสามารถบูรณาการกับภาษาท่าทางได้ง่าย

10. ควรจับคู่กับโรงเรียนในกลุ่มอาเซียนเป็นลักษณะ Sister School โดยมีการแลกเปลี่ยนครูและนักเรียนทุก ๆ ปีหรือเรียนร่วมกันในเวลาเดียวกันโดยใช้การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต

11. สำนักความร่วมมือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้แบ่งกลุ่มวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ ดังนี้

11.1 กลุ่ม EP (English Program) โดยเน้นให้ผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกด้วยการพัฒนาหลักสูตรและการสอน การบริหารคุณภาพระดับมาตรฐานสากล โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

11.2 กลุ่ม Bilingual การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสองภาษาเนื้อหาสาระทางวิชาการทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

11.3 กลุ่ม MINI EP ใช้ภาษาอังกฤษสอนอย่างน้อย 4 รายวิชา

11.4 กลุ่มทั่วไป โดยจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษาอังกฤษทั้งการอ่านเขียนฟังพูด โดยครูต่างประเทศ ศึกษาดูงาน การเรียนผ่านสื่อ กิจกรรมกลุ่ม ฯลฯ

คุณลักษณะของนักศึกษาที่จบอาชีวศึกษา

1. คุณลักษณะทั่วไป ได้แก่

- 1.1 สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี
- 1.2 ผ่านการฝึกงานจากสถานประกอบการในต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาคเรียน
- 1.3 มีวินัยและผ่านกิจกรรมด้านคุณธรรมและจิตอาสา
- 1.4 สามารถใช้ IT ในการสื่อสารและค้นคว้าข้อมูล
- 1.5 มีความรู้ภาษาต่างประเทศ นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ อีก 1 ภาษา

2. คุณลักษณะเฉพาะ

2.1 ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ได้รับใบรับรองในการสมัครไปทำงานในต่างประเทศได้

2.2 ผ่านมาตรฐานภาษาอังกฤษ ตามตำแหน่งงาน

2.3 สามารถศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาภายใต้ประชาคมอาเซียนได้

2.4 ผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์เป็นผู้ประกอบการ กล่าวได้ว่า หากสถานศึกษาอาชีวศึกษาบริหารจัดการและฝึกอบรมวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้นักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อสามารถแข่งขันในเวทีระดับประชาคมอาเซียนได้ การพัฒนาประเทศให้ประเทศไทยก้าวสู่ความทันสมัยเจริญขึ้นทุกด้านใน “ประชาคมอาเซียน” ไม่ว่าจะเป็น ด้านการศึกษา คุณภาพชีวิตประชาชน สังคมวัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การมีศีลธรรมอันดีตามหลักธรรมของศาสนา การเรียนรู้ แรงจูงใจ ความสมัครสมานสามัคคีของคนในชาติ ให้รวมกันเป็นหนึ่งเดียวกับ ประชาคมอาเซียนถ้าทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือมีความขยันหมั่นเพียรอดทนและกระทำปฏิบัติออกมาอย่างจริงจังแล้วประเทศไทยของเราทุกคนจะมีความก้าวหน้าอย่างมากเพราะเราได้ร่วมมือกันกับประเทศในกลุ่มอาเซียนทำให้เรานั้นได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นผู้มีส่วนได้เสียด้วยกันอาทิ รายได้ในการค้าระหว่างประเทศ อัตราภาษีที่ไทยต้องเสียให้กับประเทศต่าง ๆ น้อยลง แล้วยังมีเรื่องจารีตประเพณีไทยไม่ก่อให้เกิดการเหลื่อมล้ำกันมากนักในกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันและยังมีด้านอื่น ๆ อีกมากมาย นี่คือผลลัพธ์ที่ดีที่สุดของประเทศไทยในการเข้าร่วม “ประชาคมอาเซียน”

ประชาคมอาเซียน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ได้มีการจัดตั้งขึ้นมาครั้งแรกโดยความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2504 เรียกว่า สมาคมอาสา หรือ Association of South East Asia แต่เมื่อดำเนินการได้เพียง 2 ปีก็ต้องหยุดชะงักลง อันเนื่องมาจากความผกผันทางการเมืองระหว่างประเทศอินโดนีเซีย และประเทศมาเลเซีย แต่ต่อมาในวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ.2510 รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ รวม 5 ประเทศได้ลงนามความปฎิญญากรุงเทพจัดตั้งเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนขึ้นเพื่อให้เป็นองค์กรความร่วมมือระดับภูมิภาค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและมั่นคงทางการเมือง การเจริญเติบโตทางการค้าและเศรษฐกิจ รวมทั้งการพัฒนาทางสังคมของประเทศสมาชิก จนต่อมาภายหลังยุคสงครามเย็น อาเซียนได้ขยายจำนวนประเทศสมาชิกเป็น 10 ประเทศ คือ ประเทศบรูไน ในปี พ.ศ. 2527 ประเทศเวียดนาม ในปี พ.ศ. 2538 ประเทศลาว และพม่า ในปี พ.ศ. 2540 และประเทศกัมพูชา ในปี พ.ศ. 2542 ทำให้กลุ่มประเทศอาเซียนมีประชาชนรวมกันประมาณ 600 ล้านคน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 4.5 ล้านตารางกิโลเมตร และมีสำนักงานเลขาธิการอาเซียนตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ต้า ประเทศอินโดนีเซีย

สำหรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เกิดขึ้นจากอาเซียนที่ต้องการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเงิน จึงได้กำหนดให้มีการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) ขึ้นภายในปี พ.ศ.2563 (ค.ศ.2020) แต่ด้วยความรีบเร่งให้ทันกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 13 ปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ.2007) ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบที่จะเร่งการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จากปี พ.ศ. 2563 เป็น พ.ศ. 2558 โดยได้ร่วมลงนามในแผนการดำเนินงานไปสู่การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint – AEC Blueprint) ขึ้นที่ประเทศสิงคโปร์

ในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 นั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้อาเซียนเป็นเสาหลักทางด้านเศรษฐกิจ ในการพัฒนาให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ โดยมุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า การบริการการลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ การลดปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำทางสังคม ภายในปี พ.ศ. 2563 เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียว และเป็นการผลิต ในการริเริ่มกลไกและมาตรการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติตามข้อริเริ่มทาง

เศรษฐกิจที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน คือ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม สำหรับการลดช่องว่างของระดับการพัฒนาและช่วยให้ประเทศเหล่านั้น เข้าร่วมในกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน พร้อมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายด้านการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงิน และตลาดเงินทุน การประกันภัย และภาษีอากร การพัฒนาโครงการสร้างพื้นฐานและการคมนาคม กรอบความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือ ทั้งนี้ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญ จำนวน 11 ให้เป็นสาขานำร่อง ได้แก่ สินค้าเกษตร สินค้าประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (e-ASEAN) การบริหารด้านสุขภาพ การท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ

1. การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี

มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างมาตรฐานที่ชัดเจน ของแรงงานฝีมือและอำนวยความสะดวกให้กับแรงงานฝีมือ ที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดให้ สามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานในกลุ่มประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้น

นอกจากนั้นตามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Bali Concord II) ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2547 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ได้กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual recognition Arrangements : MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพหรือแรงงานเชี่ยวชาญ หรือผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียน ได้อย่างเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีดังกล่าว เป็นการเคลื่อนย้ายเฉพาะแรงงานฝีมือ และต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ของอาเซียน การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีจะเริ่มในปี ค.ศ.2015 ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (MRAs) ใน 7 สาขาวิชาด้วยกัน คือ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี ส่วนสาขาอื่นๆ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณา ทั้งนี้ผู้ที่เคลื่อนย้ายไปทำงานในประเทศอื่น (ในกลุ่มอาเซียน) ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่อาเซียนกำหนด ฉะนั้นตลาดแรงงานในประเทศสมาชิกอาเซียน จึงได้รับผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบ โดยด้านบวกคือทำให้ตลาดแรงงานใหญ่ขึ้น ทำให้ตลาดแรงงานในแต่ละประเทศมีโอกาสได้งานทำมากขึ้น ทำให้แรงงานในแต่ละประเทศมีโอกาสได้งานทำมากขึ้น ส่วนด้านลบคือ มีการแข่งขันระหว่างแรงงานในประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น ทั้งนี้ผลกระทบดังกล่าวจะเป็นด้านบวกหรือด้านลบมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของแรงงานในแต่ละประเทศจากพันธกรณีดังกล่าวจะพบว่ามีความสำคัญกับประเทศไทยมากเพราะ

1.1 อาเซียนเป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีความใกล้ชิดไทยมากที่สุด ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนหลายประเทศ เป็นเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกัน มีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน มีพฤติกรรม การบริโภคคล้าย ๆ กัน มีสินค้าและบริการที่สามารถเสริมซึ่งกันและกัน ได้ หรือมีสินค้าบริการที่คล้ายคลึงกันซึ่งสามารถร่วมมือกัน ก็จะ สามารถสร้างความแข็งแกร่งใน ด้านอำนาจการต่อรอง อันจะนำมาซึ่งการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจทางการค้าที่สำคัญยิ่ง

1.2 การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้เกิดตลาดในภูมิภาคที่มีขนาดใหญ่ โดยสามารถนำจุดแข็งของแต่ละประเทศมาเสริมกับจุดแข็งของประเทศไทย เพื่อสร้าง ประโยชน์สูงสุดในการผลิตส่งออกและบริการ ซึ่งจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ได้อย่างเสรีมากขึ้น นอกจากนี้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะช่วยให้ประเทศสมาชิกมีความ เป็นปึกแผ่นและช่วยสร้างอำนาจการต่อรองในเวทีต่างๆ มากขึ้น

1.3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวในด้านการค้า และการลงทุนของไทย เนื่องจากการผลักดันมาตรการต่าง ๆ เพื่อเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะก่อให้เกิดการยกเลิกหรือลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดไม่ว่าจะเป็นอุปสรรคด้านภาษี หรือมาตรการทางการค้าอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาษีประเทศสมาชิกจะแสวงหาความร่วมมือเพื่อลดขจัด อุปสรรคต่างๆ เหล่านั้น รวมถึงอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนระหว่างกัน

1.4 ประชาคมประเทศเศรษฐกิจจะทำให้ผู้ประกอบการไทย ได้เริ่มปรับตัวและ เตรียมความพร้อม กับสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องเร่ง ปรับตัว และใช้โอกาสที่เกิดจากการลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะสาขาที่ไทยมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

ดังนั้นเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว แรงงานฝีมือไทยควรพัฒนาความรู้ และทักษะด้านภาษาเพื่อแลกเปลี่ยนและเรียนรู้จากแรงงานฝีมือต่างชาติที่เข้ามาในไทยได้มากที่สุด ในขณะที่ผู้ประกอบการไทยอาจจำเป็นต้องปรับตัวหาผู้ร่วมทุนต่างชาติเพิ่มมากขึ้น

ส่วนกรณีที่แรงงานไทยออกไปทำงานในประเทศอาเซียนอื่น ๆ การไม่พัฒนาฝีมือ แรงงานให้อยู่ในระดับสากลจะทำให้แรงงานไทยไม่เป็นที่น่าสนใจในตลาดต่างประเทศ รวมถึงการ ที่หลักสูตรการศึกษา หรือใบรับรองมาตรฐานวิชาชีพของไทยไม่ได้รับการยอมรับ (accredited) ในระดับสากล อาจทำให้แรงงานฝีมือหรือผู้ประกอบการวิชาชีพของไทยเสียโอกาสที่จะได้งานใน ต่างประเทศ ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐจะต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการอบรม ให้สามารถเทียบเคียง ได้กับหลักสูตรของต่างประเทศรวมถึงอาจต้องหาช่องทางให้ใบอนุญาต หรือ ใบรับรองมาตรฐานวิชาชีพของไทยได้รับการยอมรับ (accredited) ในระดับสากล นอกจากนี้ปัญหา ความอ่อนด้อยทางด้านภาษาต่างประเทศ จะทำให้แรงงานไทยไม่สามารถแข่งขันกับแรงงานชาติ

อื่นได้ ซึ่งจะส่งผลทำให้ได้ตำแหน่ง หรือ ค่าจ้างที่ต่ำกว่าแรงงานฝีมือในระเดียวกัน ส่วนการ
คุ้มครองแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ จะต้องมีการร่วมกับสมาชิกอาเซียน อาจทำให้
แรงงานไทยเสียเปรียบนายจ้าง เช่น การทำสัญญาจ้าง ค่าจ้าง สวัสดิการ และกรณีเกิดข้อพิพาท
ด้านแรงงาน ด้วยเหตุนี้การป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าว รัฐควรเปิดหลักสูตรการเรียนการสอน
สองภาษา หรือเปิดอบรมความรู้ภาษาอังกฤษ โดยเน้นการติดต่อสื่อสารพร้อมทั้งจัดให้มีการวัด
ระดับ โดยสถาบันภาษาที่ได้รับการยอมรับ ในขณะเดียวกันรัฐบาลควรให้การดูแลแรงงานไทย
โดยมีหน่วยงานรัฐที่สามารถช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่แรงงานไทยในต่างประเทศ หากจำเป็นก็
ควรตั้งสำนักงานแรงงานไทยในประเทศไทยอาเซียนทุกประเทศรวมทั้งในจีนและอินเดีย
นอกจากนั้นงานวิจัยเรื่องผลิตภาพกำลังแรงงานอาเซียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนการวิจัยจาก
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ก็ได้ชี้ให้เห็นว่า ในบรรดาประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง
10 ประเทศนั้น ผลิตภาพแรงงานของสิงคโปร์อยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ มาเลเซีย ไทย
อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และพม่าตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ทั้ง 10 ประเทศนั้น ผลิตภาพ
แรงงานของสิงคโปร์อยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์
เวียดนาม และพม่า ตามลำดับอย่างไรก็ตาม ผลิตภาพของแรงงานในประเทศสมาชิกอาเซียนมี
แนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้าลง ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร
ในประเทศ ทั้งนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนที่จะประสบกับปัญหาอัตราการเติบโตของประชากร
วันทำงาน ต่ำกว่าอัตราการเติบโตของแรงงานในระดับที่รุนแรงสูงสุด คือ สิงคโปร์ รองลงมาคือ
ประเทศไทย โดยที่ประเทศสิงคโปร์ได้ตระหนักถึงปัญหา และได้เตรียมการรองรับผลกระทบนั้น
ด้วยการผลักดันปรับตัวในเรื่องของผลิตภาพของแรงงานในประเทศ อันเนื่องมาจากอัตราการจ้าง
งานของแต่ละประเทศ ในภูมิภาคอาเซียนมีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปในระดับและทิศทางที่ต่างกัน
ในช่วงปี 2005 - 2015 โดยอินโดนีเซียเป็นประเทศที่ประสบปัญหาการว่างงานสูงสุดด้วยอัตรา
การว่างงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.1 ในปี 2000 เป็นร้อยละ 10.4 ในปี 2006 ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มที่
มากกว่าประเทศอื่นๆ ในขณะที่ไทยเป็นประเทศเดียวที่มีอัตราการว่างงานอยู่ในระดับคงที่ และอยู่
ในอัตราที่ต่ำสุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ขณะเดียวกันในอัตราที่ต่ำสุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ
ขณะเดียวกันในอาเซียนยังมีประชากรในตลาดแรงงานจำนวนมากที่ยังคงมีฐานะยากจนในปี 2006
จากจำนวนผู้ที่ทำงานอยู่ในตลาดแรงงานในอาเซียนกว่า 262 ล้านคน มีอยู่ถึง 148 ล้านคน ที่ยังไม่
สามารถมีรายได้เพียงพอที่จะยกระดับตนเองและครอบครัวให้พ้นจากเส้นความยากจน
(มาตรฐานสากลจัดระดับอยู่ที่ 2 เหรียญสหรัฐต่อคนต่อวัน) นอกจากนี้ผลิตภาพของกำลังแรงงาน
ส่วนใหญ่ ในตลาดแรงงานของอาเซียน ยังไม่เอื้ออำนวยถึงความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
เพราะการเติบโตและการแข่งขันทางเศรษฐกิจของไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศ

มุ่งเน้นถึงปัจจัยด้านเงินทุนและปริมาณแรงงานมากกว่าคุณภาพเชิงผลิตรายการผลิต แม้ในปัจจุบันจะมีการคำนึงถึงคุณภาพเชิงผลิตรายการผลิตของแรงงานด้วย แต่ก็ยังเป็นเพียงปัจจัยเสริมเท่านั้น ตลาดแรงงานในภูมิภาคยังมีปัญหาของการที่ปริมาณและคุณภาพของกำลังแรงงานยังไม่สัมพันธ์กัน อย่างเพียงพอกล่าวคือ บางประเทศอยู่ในสภาวะการขาดแคลนแรงงาน บางประเทศแรงงานล้นตลาดส่งผลต่อการย้ายถิ่นของกำลังแรงงาน ข้ามพรมแดนกว้างประเทศสมาชิกโดยการย้ายถิ่นอย่างผิดกฎหมายมีสัดส่วนสูงมาก การย้ายถิ่นที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ซึ่งมี Dual Labor Market งานศึกษาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าผลิตรายการผลิตในประเทศไทยมีค่าสูงสุดในภาคการอุตสาหกรรมและมีค่าต่ำสุดในภาคการเกษตร โดยมีแนวโน้มว่าผลิตรายการผลิตของภาคการเกษตรและก่อสร้างจะมีค่าต่ำสุดต่อไปอีก

ขณะเดียวกันตามรายงานฉบับล่าสุดขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (พฤษภาคม 2007) สะท้อนให้เห็นว่านับตั้งแต่อาเซียนก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 การจ้างงานในอาเซียนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยมาถึงร้อยละ 11 จากปี 2000 ถึงปี 2006 โดยเฉพาะผู้มีงานทำถึง 263 ล้านคน โดยที่อยู่ในงานประเภทใหม่ ๆ นั้นมีถึง 27 ล้านคน การจ้างงานในแต่ละประเทศ เมื่อแยกตามสาขาการผลิต มีการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา สำหรับสาขาการผลิตที่ได้มีการเก็บข้อมูลก็คือ เกษตรกรรม (รวมประมงและป่าไม้) อุตสาหกรรมก่อสร้าง ขยายส่ง/ขายปลีก/ ภัตตาคารและโรงงาน คมนาคม/ การสื่อสาร การเงิน/ประกันภัย/อสังหาริมทรัพย์/ธุรกิจบริการอื่นๆ บริการสาธารณะและอื่นๆ (เหมืองแร่/ไฟฟ้า/เชื้อเพลิง/ฯลฯ) ทั้งนี้ มีแนวโน้มที่สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย จะมีการเติบโตของสาขาการผลิตต่อไปนี้ คือ สาขาการขยายส่ง/ขายปลีก/ภัตตาคารและโรงแรม สาขาการเงิน/ประกันภัย/อสังหาริมทรัพย์/ธุรกิจบริการอื่น ๆ และสาขาบริการสาธารณะ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาคบริการที่มีบทบาทต่อเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้สูงขึ้น อย่างไรก็ตามดัชนีดังกล่าวยังไม่อาจทำให้มั่นใจได้ถึงความต่อเนื่อง และความยั่งยืนของการเจริญเติบโต และความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะผลิตรายการผลิตของกำลังแรงงานอาเซียนเติบโตขึ้นเพียงร้อยละ 15.5 ในขณะที่ผลิตรายการผลิตของกำลังแรงงานอินเดียเติบโตร้อยละ 26.9 1 และของจีนเติบโตถึงร้อยละ 63.4 แต่จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชีย ได้แก่ จำนวนแรงงานประมาร้อยละ 2 ซึ่งมากกว่าประเทศอื่นๆ แต่กลับมีผลิตรายการผลิตต่ำกว่าประเทศอื่น การประมาณค่าอัตราการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยของอัตราการเจริญเติบโตของดัชนีผลิตรายการผลิตตั้งแต่ปี 1995 โดยใช้ฐานข้อมูลปี 1988 เป็นฐาน ได้สะท้อนถึงการขยายตัวของผลิตรายการผลิตในอัตราที่ไม่สูงนักจาก 170.59 ในปี 1995 สำหรับระดับประเทศโดยรวมทุกสาขาเป็น 172.21 ในปี 2000 ซึ่งไม่เพียงพอต่อการยกระดับฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจ

การค้าในเวทีสากลได้อย่างมั่นคงขึ้น ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานตั้งแต่ระดับไร้ทักษะขึ้นไป แรงงานอายุ 50 ปีขึ้นไปของไทยส่วนใหญ่จบระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ในขณะที่มีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านกว่า 2 ล้านคน ทำงานอยู่ใน 9 อุตสาหกรรม โดยมีการเคลื่อนย้ายไปมาข้ามสาขาการผลิต แต่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ยังไม่อาจบอกได้ชัดเจนว่าสาขาการผลิตใดขาดแคลนแรงงานระดับใด ประเภทใด เท่าใด ถึงแม้ว่ามีโครงการนำร่องในส่วนของกระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงแรงงาน ในการศึกษาดลาดแรงงานในระดับรายอุตสาหกรรมบางส่วน แต่ยังไม่ลงลึกไปในแต่ละอาชีพ แต่ละอาชีพมีปัญหาในตลาดแรงงานแตกต่างกันไป เช่น อาชีพช่างเชื่อม มีลักษณะดังนี้คือ

1. เป็นที่ต้องการอย่างมากในตลาดแรงงาน
2. ต้นทุนสูงในการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยการฝึกทักษะและความตระหนักด้านระบบความปลอดภัยในการทำงาน แต่ส่วนใหญ่ไม่นิยมเข้ารับการฝึก
3. อายุการทำงานในตลาดแรงงานสั้น กล่าวคือ
 - 3.1 อายุ 35-40 ปี หหมดสภาพ
 - 3.2 หลังอายุ 35-40 ปี ต้องเปลี่ยนอาชีพ
 - 3.3 หลังอายุ 35-40 ปี ต้นทุนสูงและใช้เวลายาวนานในการทำงานบำรุงรักษาสุขภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

อุษา สุขประเสริฐ (2540, หน้า 159-168) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พุทธศักราช 2531 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ระดับ ปวช. สาขาวิชาช่างไฟฟ้า ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

(1) ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่าการมีการตรวจแผนการสอน (บันทึกการสอน) ตลอดทั้งภาคเรียน และส่งเสริมให้ครูผลิตอุปกรณ์การเรียนการสอน และมีการอบรมให้ครูเข้าใจถึงหลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างหลักสูตร และควรให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการการสอน

(2) ด้านเอกสารหลักสูตรและเนื้อหา ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ควรจัดเนื้อหาวิชาที่ส่งผลให้ผู้จบการศึกษานำไปประกอบอาชีพได้ เนื้อหาวิชาที่มีปริมาณที่เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตร มีใบงานที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

(3) ด้านอาคารสถานที่และพื้นที่ในโรงงาน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดห้องเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ต้องพอเพียงต่อการเรียนการสอน มีการจัดแบ่งพื้นที่ที่ออกเป็นสัดส่วนให้เหมาะสม มีการระบายอากาศและตั้งให้ถูกทิศทางของแสง มีการติดตั้งเครื่องมือป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรอย่างเด่นชัด

(4) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผลรายวิชา ต้องชัดเจน ผู้บริหารควรสนใจในเรื่องการนำเนื้อหาไปสู่การสอนให้เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีต่างๆ นอกจากนี้จะต้องประสานงานกับสถานประกอบการอย่างจริงจัง

(5) ด้านสื่อการสอน ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีต่อสื่อ สักส่วนของเครื่องมือและอุปกรณ์ต้องเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน เหมาะสมกับงานมีความทันสมัย

(6) ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า ควรจัดให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ความคิดสร้างสรรค์และความรู้ความสามารถ โดยคำนึงถึงเรื่องเวลา สถานที่ และงบประมาณสนับสนุน

(7) ด้านการวัดและประเมินผล จำเป็นต้องมีเกณฑ์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และมีความยุติธรรม

สนิท สุขศิริ (2541, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์รับรู้ปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พุทธศักราช 2533) ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนี้

(1) ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดเอกสารวัสดุอุปกรณ์ สื่อ การเรียนการสอน ครูที่มีอยู่ได้รับมอบหมายให้สอนหลายวิชา และมีงานพิเศษมากตลอดจนงบประมาณที่ได้รับล่าช้า และไม่เพียงพอ

(2) ด้านการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการ สิ่งที่ครู-อาจารย์ต้องการ ได้แก่ คู่มือ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และการนำ

นวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ นอกจากนี้การจะนำนักเรียนไปยังสถานประกอบการหรือวิทยาลัยที่เลี้ยงกึ่งขาดแคลนพาหนะตลอดจนยังไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาคเอกชนและชุมชนเท่าที่ควร

(3) ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร มีปัญหาเกี่ยวกับความต้องการของครู-อาจารย์ที่จะเข้ารับการอบรมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ และวิทยาลัยพี่เลี้ยง สถานศึกษายังขาดห้องศูนย์วิชาการเพื่อการปฏิบัติงานที่คล่องตัว

วิมล เทศวานิช (2541, หน้า 78-79) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะ ในกลุ่มวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า

(1) ด้านองค์ประกอบหลักสูตร โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดหาและจัดทำเอกสารการใช้หลักสูตร เผยแพร่ให้แก่ครู อาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.74) และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยลำดับสุดท้าย ในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตรได้กำหนดให้นักศึกษาฝึกงานสถานประกอบการ จำนวน 200 คาบเป็นไปอย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 2.63)

(2) ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องเกี่ยวกับเวลาเรียนไม่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา (ค่าเฉลี่ย 4.73) และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยลำดับสุดท้าย ในเรื่องเกี่ยวกับการเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา (ค่าเฉลี่ย 2.91)

(3) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยภาพรวมพบว่า ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.24) และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยลำดับสุดท้าย ในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนซ้ำของนักศึกษาที่สอบไม่ผ่านรายวิชา (ค่าเฉลี่ย 2.90)

(4) ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่องเกี่ยวกับความเพียงพอและเหมาะสมของห้องปฏิบัติการ (ค่าเฉลี่ย 4.73) ผู้บริหารและครูอาจารย์มีปัญหาน้อยในเรื่องเกี่ยวกับการใช้และการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนของครู-อาจารย์

ไพสณฑ์ สุทธิฉวีลบุญ (2544, หน้า 102-104) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะ วิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 6 และ 12 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาที่ผู้บริหารและครูผู้สอนยอมรับได้ และไม่เป็นปัญหาที่มีความรุนแรง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร มีความคิดเห็นในภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีความพร้อมในด้านครูผู้สอน สถานที่ อุปกรณ์ วัสดุฝึกที่ใช้ในการเรียนการสอน จึงทำให้ไม่เกิดปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้ รวมทั้งมีการวางแผนการบริหาร และการบริการหลักสูตรเป็นอย่างดี

(2) ด้านการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร พบว่าในภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการจัดทำแผนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน หรืออาจเกิดจากภาระงานในการสอนมาก เพราะครูผู้สอนต้องรับผิดชอบในการสอนหลายวิชา และสถานศึกษาไม่มีการส่งเสริมการจัดทำแผนการสอน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการเรียนการสอนสาขาช่างเทคนิคโลหะนั้น เป็นการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ ผู้เรียนมีชิ้นงาน จึงง่ายต่อการวัดและประเมินผล ประกอบกับการวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่จะทดสอบว่าผู้เรียนมีความรู้สอดคล้องตามที่หลักสูตรกำหนด

(3) ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อสนับสนุนการส่งเสริมการใช้หลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรนั้น จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และขาดบุคลากรในการให้บริการ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุดคือ การนิเทศและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทางโรงเรียนมีฝ่ายวิชาการไว้คอยบริการให้คำปรึกษาในการใช้หลักสูตร และทางสถานศึกษามีการส่งเสริมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมากทั้งส่งครูผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน

สุธีรพันธ์ พันธุ์สนิท (2544, หน้า 63-64) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2538 สาขาวิชาออกแบบ คณะศิลปกรรมกรมหาวิทศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนต่อการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2538 สาขาวิชาออกแบบ กรมหาวิทศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปยังค่าเฉลี่ยต่ำสุดไว้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก คือด้านส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

(1) ด้านองค์ประกอบหลักสูตร โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร ผู้สอนสามารถนำหลักการ จุดหมายของหลักสูตรไปปฏิบัติจริงได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความเพียงพอของการเผยแพร่เอกสารการใช้หลักสูตรและมีการนำปัญหาและอุปสรรคการใช้หลักสูตรมาปรับปรุงการเรียนการสอนของวิทยาลัย

(2) ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมพบว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ วิทยาลัยให้การสนับสนุนการอบรมสัมมนาด้านเนื้อหาในหลักสูตร รองลงมาคือ ผู้สอนเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาตนเองในการเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆของอาจารย์และความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนของนักศึกษา

(3) ด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเพียงพอของห้องเรียนภาคทฤษฎี/วิชาสามัญ และวิชาสัมพันธ์ รองลงมาคือ การจัดหาและจัดซื้อวัสดุในการเรียนการสอนของแผนกออกแบบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สัดส่วนระหว่างจำนวนผู้เรียนกับสื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสม และความเพียงพอของอาคารปฏิบัติงานในแผนกวิชาออกแบบ

(4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสร้างข้อสอบได้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ รองลงมาคือ ความรู้และ

ทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลของอาจารย์ และประเมินผลกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาของนักศึกษาเนื่องจากปัญหาด้านพื้นฐานการเรียน

อรุณพันธ์ เวชประชา (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

(1) ผู้บริหาร ครู อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครู อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการในด้านงานอาชีพศึกษาระบบทวิภาคีอยู่ในระดับปานกลาง ลำดับรองลงมา คือ ด้านงานหลักสูตรพิเศษ ด้านงานหลักสูตรและการสอน และด้านงานสื่อการเรียนการสอนตามลำดับ

(2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์ ต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำแนกตามตำแหน่งของบุคลากรที่มีต่อปัญหา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ที่เหลือนอกนั้นผู้บริหาร ครู อาจารย์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมศรี เตชะมา (2545, หน้า 73-74) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู- อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยกรรมทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุสำคัญ 3 ประการคือ

(1) ครูส่วนใหญ่ยังใช้การสอนแบบเดิม คือ การบรรยาย ซึ่งไม่ใช้วิธีการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และครูยังใช้สื่อการเรียนการสอนไม่มากนัก

(2) อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีเอกสารไว้บริการครู-อาจารย์ยังไม่เพียงพอ กล่าวคือการจัดเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร เอกสารวิชาการ เอกสารอ้างอิง ไว้ให้ครูอาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้า รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเขียนตำราประกอบการสอน เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่วิทยาลัย ควรให้การสนับสนุน อาจารย์ผู้สอนจะต้องติดตามความเคลื่อนไหว และความก้าวหน้าทางวิชาการในเนื้อหาที่ตนต้องรับผิดชอบสอน แม้ครูผู้สอนจะมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการที่ตนสอนอยู่เป็นอย่างดีแล้วก็ตาม แต่เนื้อหาวิชาในสาขาวิชาชีพต่างๆ ได้เพิ่มขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา การติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางวิชาการในตัวเนื้อหาที่ตนสอนจึงนับว่าเป็น

สิ่งจำเป็น และโดยปกติเรื่องการจัดหนังสือ ตำรา หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมักมอบหมายให้ เป็นหน้าที่ของงานห้องสมุด แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องรับผิดชอบงานเอกสารมากมาย ทั้งตำรา หนังสือพิมพ์รายวัน ตลอดจนวารสารต่างๆ ทำให้อาจจัดหาเอกสารทางวิชาการได้ไม่ ครบถ้วน ประกอบกับเอกสารตำราทางวิชาการยังมีผู้เขียนไว้ไม่มากโดยเฉพาะด้านวิชาชีพ

(3) อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารวิทยาลัยยังไม่มี การสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนา การศึกษา โดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งการวิจัยมีความสำคัญยิ่งต้องควรมีการสนับสนุนอย่าง เป็นรูปธรรม การนำวิจัยนำหน้าการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้การวิจัยในโรงเรียนเป็น กิจกรรมสำคัญที่ช่วยเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่นเดียวกับแนวทางการศึกษาทั่วโลก แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาวิทยาลัยอาชีวศึกษาแทบจะไม่มี การวิจัยดังกล่าวเลย ดังนั้นภาพลักษณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนไป จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่ เฉียบแหลม เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองอนาคตของสถานศึกษาในทางสร้างสรรค์ ไม่ใช่ ผู้บริหารที่มุ่งแต่งานธุรการหรืองานก่อสร้างเท่านั้น

วาสนา เกาะแก้ว (2546, หน้า 108-117) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน ปีการศึกษา 2545 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เรียงอันดับจากคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนิเทศและการพัฒนาบุคลากร ปฏิบัติการสอน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน ด้านโครงสร้างหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

(1) ด้านการนิเทศและการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาด้านการนิเทศ เป็นปัญหาอันดับหนึ่งเพราะการพัฒนาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นผู้นำหลักสูตร ไปใช้ ครูขาดการสร้างขวัญและกำลังใจจากผู้บริหาร ขาดการศึกษาดูงานใน โรงเรียนที่มี งานวิชาการดีเด่น และขาดการนิเทศการเรียนการสอนจากหน่วยงานภายนอก

(2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดศูนย์บริการทางการศึกษา เพื่อผลิตสื่อและ อุปกรณ์การสอน ไม่มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ไม่มีการอบรมให้ครู- อาจารย์รู้จักวิธีการใช้อุปกรณ์การสอนและสื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การจัดคลังข้อสอบมาตรฐาน ของโรงเรียนไม่เป็นระบบ ไม่มีการจัดทำเครื่องมือวัดผลของศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียน การขาดแคลนเครื่องมือวัดผลที่ได้มาตรฐาน

(4) ด้านโครงสร้างหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การจัดการวิชาเลือกเสรีไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ มาตรฐานการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างทันเหตุการณ์และต่อเนื่อง มาตรฐานความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร

(5) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตเอกสารชุดการสอน ประกอบการเรียนการสอนของครูไม่เพียงพอ การจัดครูสอนแทนขาดระบบและความชัดเจน การจัดสอนซ่อมเสริมไม่เป็นระบบที่ชัดเจน

กมลพศ สิทธีเลิศ และทวีโภค เอี่ยมจรุญ (2554, หน้า 50) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะนำหน้าที่สำคัญเปรียบเทียบกับนำหน้าที่สำคัญคุณลักษณะของนักศึกษาในแต่ละด้าน ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน วิเคราะห์จากนักศึกษา 13 คณะวิชา จากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ระดับปริญญาตรี จำนวน 450 คน ได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืน จำนวน 438 คน คิดเป็นร้อยละ 97.3

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของนักศึกษาด้านทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาคน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะพื้นฐาน และเจตคติมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 0.01 กับความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์เชิงบวก นำหน้าที่สำคัญคุณลักษณะของนักศึกษาด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาคน เจตคติ ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคงอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ด้านทักษะพื้นฐาน ทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาคน ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม และเจตคติที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะพื้นฐาน เจตคติการเรียนรู้และการพัฒนาคน ที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านพื้นฐาน และเจตคติที่มีผลต่อความพร้อม ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่วิเคราะห์จากนักศึกษา 13 คณะวิชาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาคน ด้านทักษะพลเมืองและความรับผิดชอบ ทักษะพื้นฐานและเจตคติ ไม่แตกต่างกัน แนวทางการพัฒนา รัฐบาลควรกำหนดนโยบายมาตรการในเชิงพัฒนาที่ชัดเจน และติดตามการดำเนินงานอย่างจริงจัง โดยมีกำหนดแนวทางการพัฒนาการก้าวเข้าสู่อาเซียนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่

มหาวิทยาลัยและคณะ ควรพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อที่จะส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษา และอาจารย์ในประเทศประชาคมอาเซียน พัฒนาศักยภาพของนักศึกษาให้มีทักษะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน การจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาระดับ มหาวิทยาลัย หรือจัดให้มีหลักสูตรอาเซียนศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเป็นรายวิชาอาเซียนศึกษา แบบบังคับในหมวดศึกษาทั่วไปเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจอาเซียน รวมทั้งเข้าใจการอยู่ร่วมกันกับ ประเทศเพื่อนบ้านด้วย

สมพงษ์ จิตระดับ (2555, หน้า 24) การพัฒนานักศึกษาอาเซียนทักษะกระบวนการ ของนักศึกษาอาเซียนหากผลการพิจารณาการประเมินนานาชาติของไทย พบว่า ไทยอยู่ลำดับที่ 50 ของการประเมิน PISA ซึ่งประเมินศักยภาพ และการใช้ความรู้ ทักษะที่เรียนมาใช้ในการชีวิตจริงได้ มากน้อยเพียงใด ซึ่งใช้การประเมิน 3 ด้าน คือ การอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ซึ่งพบว่าไทยอยู่ ลำดับ 50 จาก 65 ประเทศทักษะอาเซียนมุ่งพัฒนาทักษะ 5 ด้านดังนี้

(1) การพัฒนาทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) ในที่นี้หมายถึง การสื่อสารกับชาวต่างชาติ ซึ่งจะต้องใช้ในกรอบด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรมและด้านการศึกษา ก็คือภาษาอังกฤษ ผู้เขียนเป็นครู และผู้บริหารมานานร่วม 40 ปี มีข้อเสนอแนะว่า ควรเริ่มที่การบริหารจัดการด้านการเรียน การสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน เสียใหม่ เน้นไปที่การสอนของครู โดยให้เน้นการปฏิบัติการทางภาษาให้เข้มข้น คือ ฝึกพูด ฝึกปฏิบัติ และได้ตอบทางภาษากับครูไทย กับครูต่างชาติ หรือกับนักเรียนด้วยกัน เมื่อนักเรียนกล้า ที่จะพูดสื่อสารแล้ว ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษน่าจะลดลงถ้าพูดภาษาเพื่อนบ้านอื่นๆ ยั้่น่าห่วง อย่างลิ้มว่าประชากรของอาเซียนรวม แล้วประมาณ 600 ล้านคน พูดภาษามลายูราวๆ 300 ล้านคน ครั้งหนึ่งของประชากร แต่น้อยนักในโรงเรียน และมหาวิทยาลัยต่างๆ เปิดสอนภาษามลายู อย่างจริงจัง สาเหตุหลักๆ น่าจะอยู่ที่คนไทยอคติกับภาษาประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ภาษาลาว เขมร พม่า ที่อยู่ติดชายแดนไทย คนของประเทศเหล่านี้มาทำงานในไทยนับล้านคน เราก็สื่อสาร ไม่ได้ แต่เขากลับสื่อสารกับคนไทยได้ คิดแก้ไขปัญหาดังกล่าวว่าจะแก้ไขได้ คือ ลดอคติ หยุคหลงตนเอง ผู้ที่เกี่ยวข้องเปิดใจ เปิดตาและเปิดหู เปลี่ยนวิธีสอนในห้องเรียนของครู เน้นสอน นอกห้องเรียน ทำกิจกรรมกับนักเรียนประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีโรงเรียน หลายโรงเรียนทำอยู่แล้ว และทำได้ดีทีเดียว ซึ่งสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานก็สนับสนุนเต็มที่ แต่ ผู้เขียนคิดว่าอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียนยังไม่เห็นความสำคัญของทักษะด้านนี้

(2) การพัฒนาทักษะการคิด (Thinking Skill) การส่งเสริมทักษะการคิด ถ้าดู หลักสูตรปี 2551 เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมการคิด และวิเคราะห์ให้ผู้เรียนมากที่สุดหลักสูตรหนึ่ง แต่ ปัญหาอยู่ว่าครูผู้สอนได้นำไปประยุกต์ใช้มากน้อยแค่ไหน มีผู้ใหญ่ทางการศึกษาหลายท่านให้

ข้อคิดว่า ควรลดชั่วโมงเรียนลง ลดการเรียนในห้องเรียน และให้เวลาที่เหลือเด็กได้เรียนรู้ นอกห้องเรียน ทำกิจกรรม ทำโครงการต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้สามารถส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียนได้ดี (ภาวิช ทองโรจน์, 2556 อ้างถึงใน สมพงษ์ จิตระดับ, 2555, หน้า 24) และทุกวันนี้ เด็กไทยเรียนในชั้นเรียนมากเกินไป จึงไม่มีเวลาเรียนรู้ทักษะอื่นๆ ปัญหาซ้ำซ้อนผลสัมฤทธิ์ต่ำ เด็กไม่กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีมหาวิทยาลัย และ โรงเรียนหลายแห่งเน้นการสอนในห้องเรียนเหมือนประถม มัธยม อาจารย์ยืนหน้าห้อง และบอกให้ผู้เขียนจดที่ละวรรค ห้ามถาม ห้ามเถียงและห้ามคิดต่างจากครู-อาจารย์

ถ้าย้อนไปดูทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคิดมากที่สุด คือ ทักษะการอ่าน ทักษะคณิตศาสตร์ และทักษะวิทยาศาสตร์ 3 ทักษะนี้ PISA นำมาประเมินนักเรียนระดับนานาชาติ พบว่า การอ่านของเด็กไทยคะแนนเฉลี่ย 421 อยู่ลำดับที่ 47-51 จาก 65 ประเทศ เด็กไทยนำทักษะการอ่านไปใช้ในชีวิตจริงร้อยละ 43 อยู่ลำดับที่ 59 ด้านคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยนานาชาติ 496 ของเด็กไทยอยู่ที่ร้อยละ 52.5 ต่ำกว่าระดับพื้นฐาน อยู่ลำดับที่ 50 และมีนักเรียนจากโรงเรียนสาธิตต่างๆ ที่มีคะแนนเทียบเคียงกับนานาชาติ ศธ.ลองให้ครูต่างๆ ไปดูงานสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนสาธิตบ้างน่าจะดี เพื่อผลสัมฤทธิ์ ด้านวิชาคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น สุดท้ายด้านวิทยาศาสตร์ พบว่า เด็กไทยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ อยู่ลำดับที่ 47-49 และการนำไปใช้ในชีวิตจริงอยู่ลำดับที่ 51 และยังพบว่า นักเรียนจากโรงเรียนสาธิตมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับนานาชาติจะเห็นได้ว่าทักษะใน 3 วิชาที่มีส่วนในการส่งเสริมการคิดของนักเรียนในไทยต่ำกว่าสากลทั้งสิ้น ผู้เขียนขอเสนอแนะว่าควรเอาจริงเอาจังกับ 3 วิชานี้ และควรมีโครงการต่างๆ ให้เด็กได้คิด ได้ทำ เด็กจะมีประสบการณ์ในการคิดสร้างสรรค์งาน หลังจากนั้นแล้วนักเรียนก็จะคิดวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการคิด

(3) การพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วม (Participation Skill) ทักษะการมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมภูมิใจ คนไทย สังคมไทยมักจะมีปัญหาโดยตลอด ซึ่งตามโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาของไทยนอกจากในกลุ่มสาระทั้ง 8 สาระแล้ว แต่ละกลุ่มของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกลุ่มหนึ่งที่เอื้อกับผู้เรียนเนื่องจากขาดกำลังใจ หรือปัจจัยอื่นๆ ในการพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมของผู้เรียนนั้น ครูจะต้องเข้าใจก่อนว่า เป็นการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by Doing) ซึ่งเป็นพื้นฐานการพัฒนาผู้เรียน ด้านการเรียนรู้ที่ดึงความสามารถของผู้เรียนออกมา (Active Learning) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการสอนมากขึ้น ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหามากขึ้น เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียกการเรียนรู้แบบนี้ว่าการเรียนรู้โดยการแก้ปัญหา (Problem Solving) และเรียนรู้โดยการร่วมมือกัน (Cooperative Learning) สรุปว่าการพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วม เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เกี่ยวกับข้องควรขับเคลื่อนให้เป็นจริงเป็นจังมากกว่านี้ เพราะเป็น

การพัฒนาคนด้านความรู้ ทักษะ และทักษะได้เป็นอย่างดี เพราะทักษะการมีส่วนร่วมเป็นการฝึกผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และทักษะนี้เป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเป็นอย่างมาก

(4) การพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา (Problem solving Skill) ด้านทักษะการแก้ปัญหา ผู้เขียนคิดว่าเป็นทักษะที่สำคัญมากทักษะหนึ่งของนักเรียนไทย เรามักจะได้ยินได้ทราบตามข่าวต่างๆ ว่าเด็กไทยประสบปัญหาทั้งในด้านครอบครัว ด้านส่วนตัว ด้านการเรียน แล้วนักเรียนเหล่านั้นตัดสินใจทำร้ายตนเองอยู่เสมอ ซึ่งที่จริงแล้วทุกคนมีปัญหาทั้งสิ้น แต่ขึ้นอยู่กับแต่ละคนจะนำปัญหาเหล่านั้นมาแก้ปมอย่างไร เด็กไทย หรือคนไทยพร้อมแล้วหรือยังที่เผชิญปัญหา และโดยเฉพาะพร้อมที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะนั้นสถานศึกษาต่างๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดหลักสูตร หรือกิจกรรมที่ใช้กระบวนการการแก้ปัญหาสอดแทรก หรือบูรณาการในเนื้อหา และเน้นย้ำครูผู้สอนให้เพิ่มทักษะการแก้ปัญหาให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย ทักษะการแก้ปัญหา มี 2 แบบ ผู้เขียนขอเสนอแนะ ดังนี้

(4.1) ปัญหาระยะสั้น คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ต้องอาศัยความสามารถไหวพริบ และการตัดสินใจที่แน่วแน่ ถูกต้อง แม่นยำ ซึ่งครูจะต้องกำหนดปัญหาแล้วให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาดังกล่าวโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หรือเดี่ยวก็ได้

(4.2) ปัญหาระยะยาว คือ ปัญหาที่ต้องอาศัยหลักการ หรือรูปแบบแนวทางในการแก้ปัญหา ควรใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนรู้ใช้การมีส่วนร่วมในการแก้ไข และเวลาในการแก้ไขหรือตัดสินใจก็จะใช้เวลามากขึ้นดังนั้นทักษะอาเซียนควรมี 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะในการค้นหาข้อมูล ทักษะนี้นักเรียนจะต้องอ่านเป็นหลักซึ่งการอ่านของเด็กไทย คนไทยอยู่ในระดับต่ำมาก ครูจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ อยากเห็นปรารถนาจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่หลากหลาย 2) ทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจสถานการณ์ด้วยการแยกส่วนประกอบออกมาเป็นส่วน มีการเรียบเรียงที่มาของปัญหา หรือสถานการณ์อย่างมีระบบสามารถเปรียบเทียบคุณลักษณะ และองค์ประกอบที่แตกต่างได้ ลำดับความสำคัญก่อน และหลังได้อย่างมีเหตุมีผล 3) ทักษะการคิดเชิงหลักการ เป็นทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา สามารถบอกถึงรูปแบบของการเกิดปัญหา หรือการเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์กับปัญหาผู้เรียนจะต้องใช้เหตุผลและผลที่สร้างสรรค์มีหลักการ

(5) การพัฒนาทักษะจิตสาธารณะ (Public mind Skill) ด้วยสภาพทางสังคมที่สับสนยุ่งเหยิงสลับซับซ้อน ผู้คนนิยมฟุ้งเฟ้อ เห็นแก่ตัว ยึดวัตถุนิยมเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตจนลืมสายใยของวัฒนธรรม และประเพณีดั้งเดิม ฉะนั้นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านจิตสาธารณะ ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการตระหนักด้านนี้มาโดยตลอด ผู้เขียนคิดว่าผู้บริหาร และครูยังเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมทักษะนี้ ครูต้องสอดแทรกทักษะนี้ในเนื้อหา และกิจกรรม

ทุกชั่วโมงเรียนของเด็กอย่างจริงจัง ถ้าทำได้ เพราะทักษะจิตสาธารณะเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่ทำให้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดียิ่งมีน้ำใจพร้อมที่จะแบ่งปันความสุขให้กับผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนการปลูกฝังทักษะจิตสาธารณะผู้เขียนขอเสนอแนวทางการประเมินผู้เรียนให้กับครู-อาจารย์นำไปใช้กับผู้เรียนดังนี้

(5.1) ต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่นิ่งเฉย

(5.2) เป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง ไม่เอาเปรียบผู้อื่นพร้อมเคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น

(5.3) เป็นผู้ที่เข้าใจผู้อื่น ไม่ดูถูกและทับถมผู้อื่น ไม่ซ้ำเติมผู้อื่น

(5.4) เป็นผู้มีใจกว้าง ยอมรับผู้ฟังผู้อื่นและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างเสมอ

(5.5) เป็นผู้ที่คาดการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ท้ายสุดนี้ ผู้เขียนมั่นใจว่าการพัฒนาคนใน 5 ทักษะข้างต้น จะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างคนรุ่นใหม่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 และเข้าสู่มาตรฐานสากลทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ไม่ได้มีไว้สำหรับนักเรียนนักศึกษาเท่านั้นแต่เอาไว้พัฒนาบุคลากรด้วยเป้าหมายเพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพ มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับสามารถทำงานและใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้โดยไม่ตกยุค ลักษณะของคนเช่นนั้นเป็นอย่างไร นอกจากการมีความรู้ในวิชาหลัก (Core Subjects) แล้ว จะต้องรู้ในลักษณะสหวิทยาการ (Interdisciplinary) และต้องมีความรู้รอบตัวอื่นๆ ด้วย เช่น Global Awareness เศรษฐกิจ การเงิน การประกอบธุรกิจ หน้าที่พลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้นนอกจากนี้ต้องมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพด้วย (Life and Career Skills) เช่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ทักษะทางสังคม การมองโลกในแง่ดี การควบคุมอารมณ์ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีภาวะผู้นำ รู้จักการให้ ทำดีโดยไม่หวังผลตอบแทนการเรียนรู้อาจต้องเรียนกันตลอดชีวิต ดังนั้นต้องมีทักษะการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ (Learning and Innovation Skills) หมั่นฝึกฝน พัฒนาตัวเอง เรียนให้เกิดทักษะ เรียนโดยการปฏิบัติ (learning by doing) การคิดวิเคราะห์ เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการสื่อสาร และทักษะแห่งความร่วมมือ หรือเรียกง่ายๆ ว่า ต้องมี 4C คือ Communication, Collaboration, Creativity และ Critical Thinking และที่ขาดไม่ได้คือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) เพื่อการก้าวสู่ความสำเร็จในการทำงานและชีวิต ดังนั้นครูควรจัดการศึกษาอย่างไรเพื่อรองรับในยุคแห่งศตวรรษนี้ปัจจุบัน พ.ศ. 2555 (ค.ศ. 2012) โลกกำลังก้าวสู่ยุคศตวรรษที่ 22 แต่ทว่ากระแสการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับศตวรรษที่ 21 ยังเป็นสิ่งที่นิยม ทันทสมัย

และให้ความสำคัญอยู่ ณ ขณะนี้ไม่น้อยไปกว่าการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนและการศึกษาระดับสากล (World Class Education)

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Kallon (1992 อ้างถึงใน นิภางค์พล สุปิยพันธุ์, 2547, หน้า 55-56) ได้ทำการวิจัยศึกษารายกรณีเรื่องการติดตามการใช้หลักสูตร The Bunmbu (หลักสูตรฉบับปรับปรุง) จากมหาวิทยาลัย Queen ในเมือง Kingston งานวิจัยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับ “การฝึกฝนการใช้หลักสูตรของครูโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ชนบทในประเทศSierra Leon” งานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ทฤษฎี ความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้วางแผนโครงการเพื่อติดตามหลักสูตรปรับปรุงดังกล่าวนี้ จุดประสงค์ของการศึกษามี 3 ประการได้แก่ ประการแรกเพื่อให้หลักสูตรใหม่ของ Bunmbu มีความกระฉับกระชวยในอันที่จะฝึกฝนครู ประการที่สอง เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ถึงปัจจัยสำคัญของการติดตามโครงการ และประการที่สามเพื่อเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรใหม่ของ Bunmbu และFullan (หลักสูตรเก่า) ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากหลักสูตรการติดตามหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรใหม่ของ Bunmbu เป็นหลักสูตรที่ดี ประสบความสำเร็จในการใช้หลักสูตร เนื่องจากธรรมชาติของหลักสูตรใหม่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนชุมชน และครูผู้สอนให้เกิดความเข้าใจในการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรใหม่มีหลักเหตุผลและมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน

Brooks (1994 อ้างถึงใน นิภางค์พล สุปิยพันธุ์, 2547, หน้า 56) ได้ทำการวิจัย เรื่องการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษาใน British Columbai เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการติดตามการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในปีค.ศ. 2000 จากมหาวิทยาลัยเทกซัส ในเมืองออสติน ผู้วิจัยกล่าวว่าหลักสูตรประถมศึกษาที่ได้ปรับปรุงใหม่จะครอบคลุมการศึกษา 4 ปี ซึ่งเน้นหนัก 4 ประการดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมและการศึกษาด้วยตนเอง 2) การรายงานแบบไม่มีการเปรียบเทียบในบรรยากาศแบบไม่มีชั้นเรียน 3) มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน 4) การบูรณาการหลักสูตรทางด้านมานุษยวิทยา วิทยาศาสตร์ ความงามทางศิลปะ และศิลปะประดิษฐ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บุคคล 22 คน ซึ่งประกอบไปด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียนและบุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวกับการศึกษาในระบบ จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาสภาพความพร้อมของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) สาขาการตลาด เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ได้นำหลักสูตรนี้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และเห็นความสำคัญในกระบวนการต่างๆ ของการเรียนการสอนเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษา รวมทั้งการบริหารกิจกรรมทุกชนิดใน

สถานศึกษา และในการจัดการเรียนการสอน อาจประสบกับปัญหาในการใช้หลักสูตรและเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไข จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาการศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี